PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

DO MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

DLA CZĘŚCI MIEJSCOWOŚCI DĄBRÓWKA-STANY I GOŁĄBEK

CZĘŚĆ A

WARSZAWA, 27.06.2026

BUDPLAN
+48 22 870 42 74
+48 22 870 42 62
ul. Kordeckiego 20
04-327 Warszawa
kontakt@budplan.net
www.budplan.net

Nazwa opracowania:	Prognoza oddziaływania na środowisko do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Dąbrówka-Stany i Gołąbek część A
Zleceniodawca:	Wójt Gminy Skórzec
Opracowujący:	Budplan Sp. z o.o. 04-327 Warszawa ul. Kordeckiego 20
Kierujący zespołem autorskim:	mgr inż. Izabela Bielowska Izabela Bielowska
Zespół autorski:	mgr inż. Anna Bereś mgr inż. arch. Anna Olbromska-Matusiak inż. Monika Nasiłowska inż. Kamil Suchożebski mgr Agata Grzelak mgr inż. Aleksandra Radawiec

Spis treści

1 WPROWADZENIE 7

1.1 PODSTAWA FORMALNO-PRAWNA OPRACOWANIA 7

1.2 CEL, ZAKRES I STOPIEŃ SZCZEGÓŁOWOŚCI INFORMACJI WYMAGANYCH W PROGNOZIE 8

2 ZAWARTOŚĆ, GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI 9

3 METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY 16

4 CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, STANU ZASOBÓW, ODPORNOŚCI ŚRODOWISKA I ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW 16

4.1 UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE I ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW – INFORMACJE OGÓLNE 16

4.2 CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW OBJĘTYCH OPRACOWANIEM 24

4.3 JAKOŚĆ ŚRODOWISKA 26

4.4 ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU 29

4.5 OCENA STANU OCHRONY I UŻYTKOWANIA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH, W TYM BIORÓŻNORODNOŚCI 29

4.6 ODPORNOŚĆ ŚRODOWISKA NA DEGRADACJĘ I ZDOLNOŚCI DO REGENERACJI 29

4.7 TENDENCJE ZMIAN ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ DOKUMENTU 29

5 CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSOBU W JAKI TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU 30

6 PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE, CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE, NA CELE I PRZEDMIOTY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA ŚRODOWISKO 30

6.1 ODDZIAŁYWANIE NA LUDZI 31

6.2 ODDZIAŁYWANIE NA WODĘ 33

6.3 ODDZIAŁYWANIE NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI 34

6.4 ODDZIAŁYWANIE NA ZASOBY NATURALNE 34

6.5 ODDZIAŁYWANIE NA KRAJOBRAZ 35

6.6 ODDZIAŁYWANIE NA KLIMAT 35

6.7 WPŁYW NA EKOSYSTEMY I RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ 35

6.8 ODDZIAŁYWANIE NA ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE 36

6.9 ODDZIAŁYWANIE NA OBSZARY NATURA 2000 I INNE OBSZARY CHRONIONE NA MOCY USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY 37

7 ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI DOKUMENTU 37

8 ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM

DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU 38

9 PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA 38

10 TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO 38

11 STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM 38

12 AKTY PRAWNE UWZGLĘDNIONE W OPRACOWANIU 40

13 MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE 40

14 OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY 42

1 Wprowadzenie

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Dąbrówka-Stany i Gołąbek część A, sporządzonego w następstwie podjęcia Uchwały Nr IV/26/24 Rady Gminy Skórzec z dnia 25 lipca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Dąbrówka-Stany i Gołąbek, zmienionej Uchwałą Nr XIX/146/25 Rady Gminy Skórzec z dnia 28 listopada 2025 r. oraz Uchwałą Nr XXIII/184/26 Rady Gminy Skórzec z dnia 22 kwietnia 2026 r.

Projektem planu objęto obszar o całkowitej powierzchni ok. 227,65 ha, składający się z dwóch terenów położonych w miejscowości Dąbrówka-Stany i Gołąbek. Tereny ponumerowano zgodnie z numerami załączników graficznych dołączonych do projektu planu. Ich położenie przedstawia poniższy schemat.

Rysunek 1. Obszary objęte planem

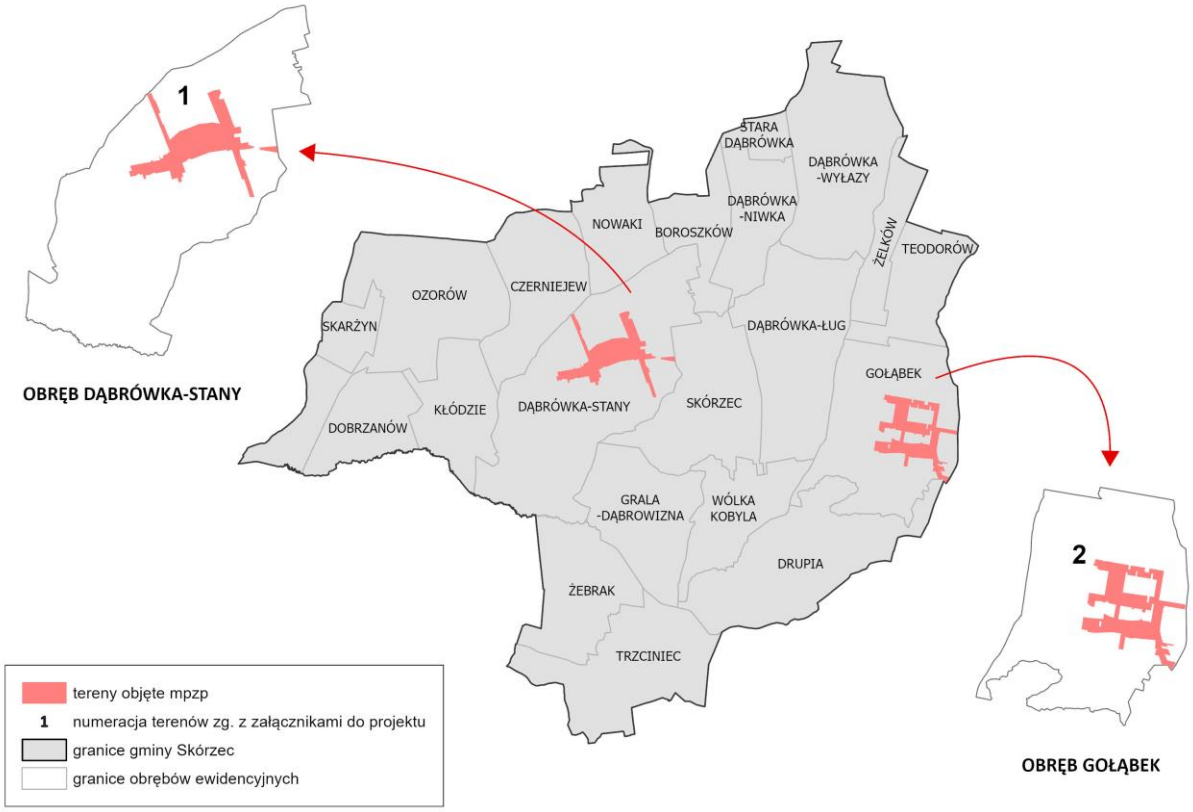

1.1 Podstawa formalno-prawna opracowania

Obowiązek sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko wynika z art. 46 oraz art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Prognoza w myśl wyżej przywołanego art. 46 stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko organ opracowujący projekt dokumentu:

1. Uzgadnia z właściwymi organami zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko;
2. Poddaje projekt wraz z prognozą opiniowaniu przez właściwe organy;
3. Zapewnia możliwość udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko;
4. Bierze pod uwagę ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinie organów oraz rozpatruje uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

Projekt dokumentu nie może zostać przyjęty (o ile nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody), jeżeli ze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wynika, że może on znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000.

1.2 Cel, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie

Celem prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko ustaleń projektu planu, określenie rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko oraz w miarę potrzeb przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

Zakres merytoryczny prognozy jest zgodny z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko. Prognoza uwzględnia ustalenia Zamawiającego, który uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Warszawie oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Siedlcach.

Prognoza przedstawia wyniki analiz i ocen w formie opisowej.

W prognozie ocenia się stan i funkcjonowanie środowiska, odporność na degradację i zdolność do regeneracji wynikające z uwarunkowań określonych w opracowaniu ekofizjograficznym oraz tendencje do zmian przy braku realizacji ustaleń planu. Rozpatrywane są także skutki realizacji ustaleń projektu planu. Projektowane użytkowanie i zagospodarowanie terenów jest rozpatrywane pod kątem zgodności z uwarunkowaniami określonymi w opracowaniu ekofizjograficznym, z przepisami prawa dotyczącymi ochrony środowiska, skuteczności ochrony bioróżnorodności i właściwych proporcji pomiędzy terenami o różnych formach użytkowania. Ocenia się również określone w projekcie planu warunki zagospodarowania przestrzennego, wynikające z potrzeb ochrony środowiska, prawidłowości gospodarowania zasobami przyrody oraz ochrony gruntów rolnych i leśnych. Uwzględniane są ponadto zagrożenia dla środowiska i wpływ na zdrowie ludzi, skutki dla istniejących form ochrony przyrody i innych obszarów chronionych i zakres zmian w krajobrazie, oraz możliwość rozwiązań eliminujących lub ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko. W prognozie zawarte są, jeżeli zachodzi taka potrzeba, również propozycje innych rozwiązań w projekcie planu, sprzyjających ochronie środowiska.

Prognoza wykonana jest zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt. 1, 2 i 3 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko:

- zawiera informacje o zawartościach, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- zawiera informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
- zawiera propozycje dotyczące przewidywanych metod analiz skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania;
- zawiera informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko oraz streszczenie w języku niespecjalistycznym;
- określa, analizuje i ocenia istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- określa, analizuje, ocenia stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko;
- określa, analizuje i ocenia istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów chronionych;
- określa, analizuje i ocenia istniejące problemy ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele ochrony środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
- określa, analizuje i ocenia przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie,

pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na środowisko;

- przedstawia rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu;
- przedstawia rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru.

2 Zawartość, główne cele projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami

Projekt *miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Dąbrówka-Stany i Gołąbek część A* sporządzono w następstwie podjęcia Uchwały Nr IV/26/24 Rady Gminy Skórzec z dnia 25 lipca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Dąbrówka-Stany i Gołąbek, zmienionej Uchwałą Nr XIX/146/25 Rady Gminy Skórzec z dnia 28 listopada 2025 r. Uchwałą Nr XXIII/184/26 Rady Gminy Skórzec z dnia 22 kwietnia 2026 r. oraz Uchwałą Nr XXIII/184/26 Rady Gminy Skórzec z dnia 18 czerwca 2026 r.

Opracowanie dotyczy obszaru położonego w gminie wiejskiej Skórzec, w powiecie siedleckim, w województwie mazowieckim, na który składają się 2 tereny o łącznej powierzchni ok. 226,8 ha, położone w miejscowości Dąbrówka-Stany oraz w miejscowości Gołąbek. Pierwszy teren, o powierzchni ok. 114,97 ha, zlokalizowany jest w centralnej części obrębu Dąbrówka-Stany, wzdłuż dróg powiatowych 3645W i 3646W oraz drogi gminnej G909 i obejmuje głównie tereny zabudowane miejscowości oraz sąsiadujące z nimi użytki rolne. Drugi teren, o powierzchni ok. 111,83 ha, zlokalizowany jest w centralno-wschodniej części obrębu Gołąbek, wzdłuż drogi powiatowej 3605W oraz dróg gminnych G001 i G902. Teren ten obejmuje zabudowę miejscowości oraz użytki rolne i niewielkie powierzchnie leśne.

Rysunek 2. Tereny opracowania

źródło: opracowanie własne na podstawie geoportal.gov.pl

Teren 1

Teren 2

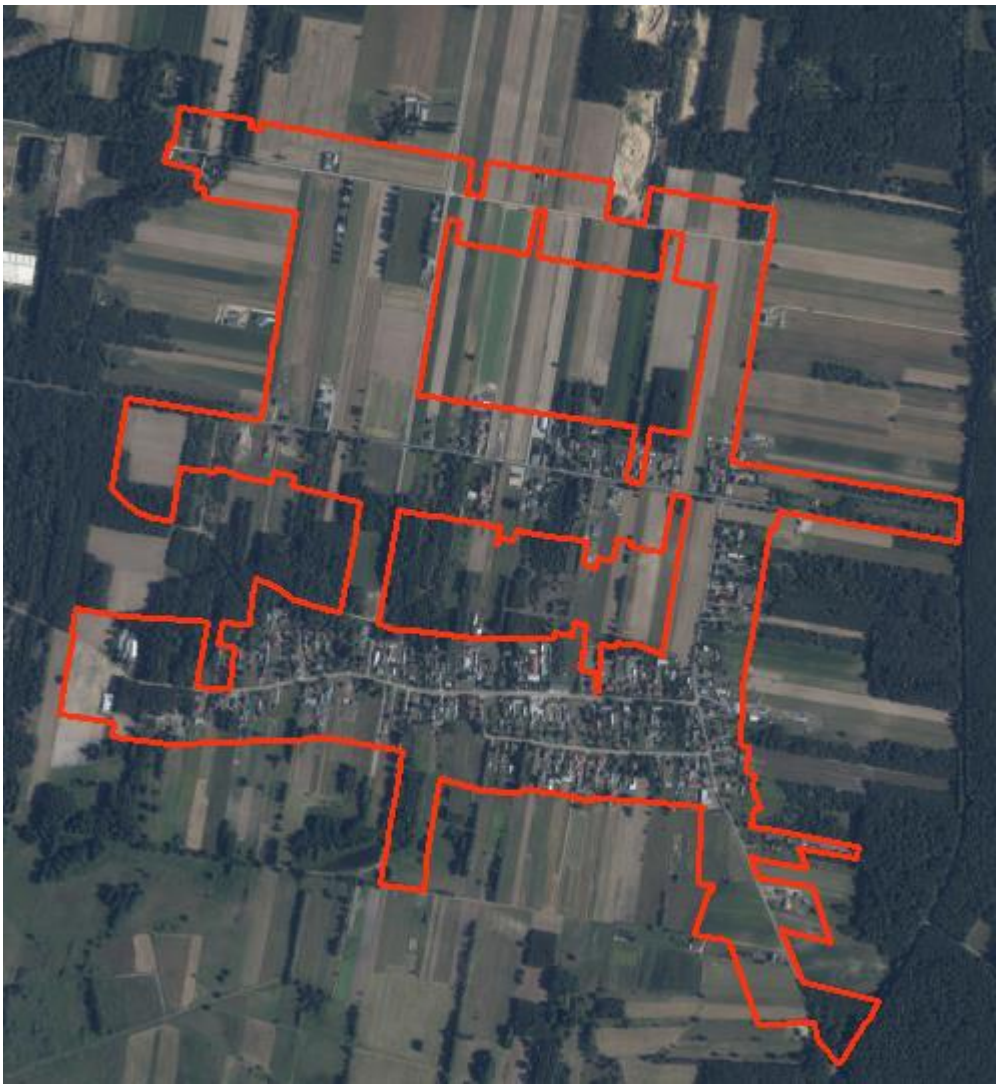

Konieczność sporządzenia planu wynika z potrzeby ustalenia odpowiednich warunków zagospodarowania terenu odpowiadającym obecnym wymaganiom lokalnej społeczności. Na analizowanym obszarze nie obowiązuje obecnie żaden miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Sporządzenie planu miejscowego dla części miejscowości Dąbrówka-Stany i części miejscowości Gołąbek przyczyni się do uporządkowania i odpowiedniego ukierunkowania zagospodarowania tych terenów. Zasady zagospodarowania określone w planie miejscowym pomogą kształtować ład przestrzenny w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju.

W wyniku realizacji ustaleń projektu planu na obszarze opracowania wyznaczone zostaną:

- **MN** – teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- **U** – teren usług,
- **UE** – teren usług edukacji,
- **US** – teren usług sportu i rekreacji,
- **UR** – teren usług kultu religijnego,
- **RZ** – teren zabudowy związany z rolnictwem
- **RZM** – teren zabudowy zagrodowej,
- **L** – teren lasu,
- **KDZ** – tereny drogi zbiorczej,
- **KDL** – tereny drogi lokalnej,

- **KDD** – tereny drogi dojazdowej,
- **KR** – tereny komunikacji drogowej wewnętrznej.

Rysunek 3. Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego
źródło: opracowanie własne

Teren 1

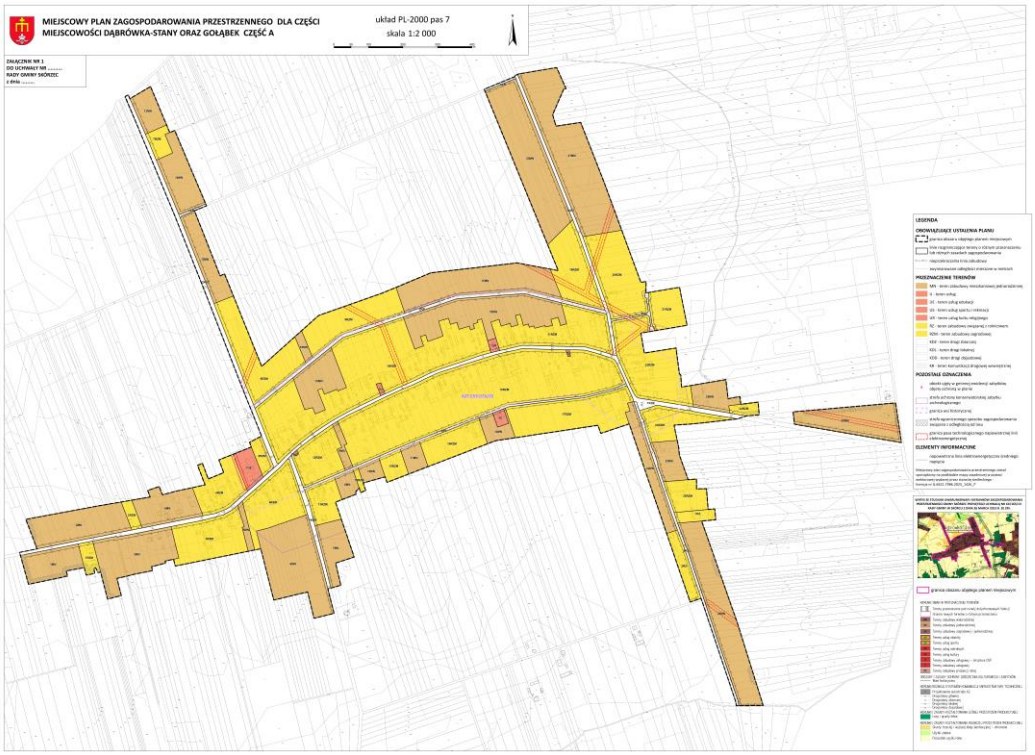

Teren 2

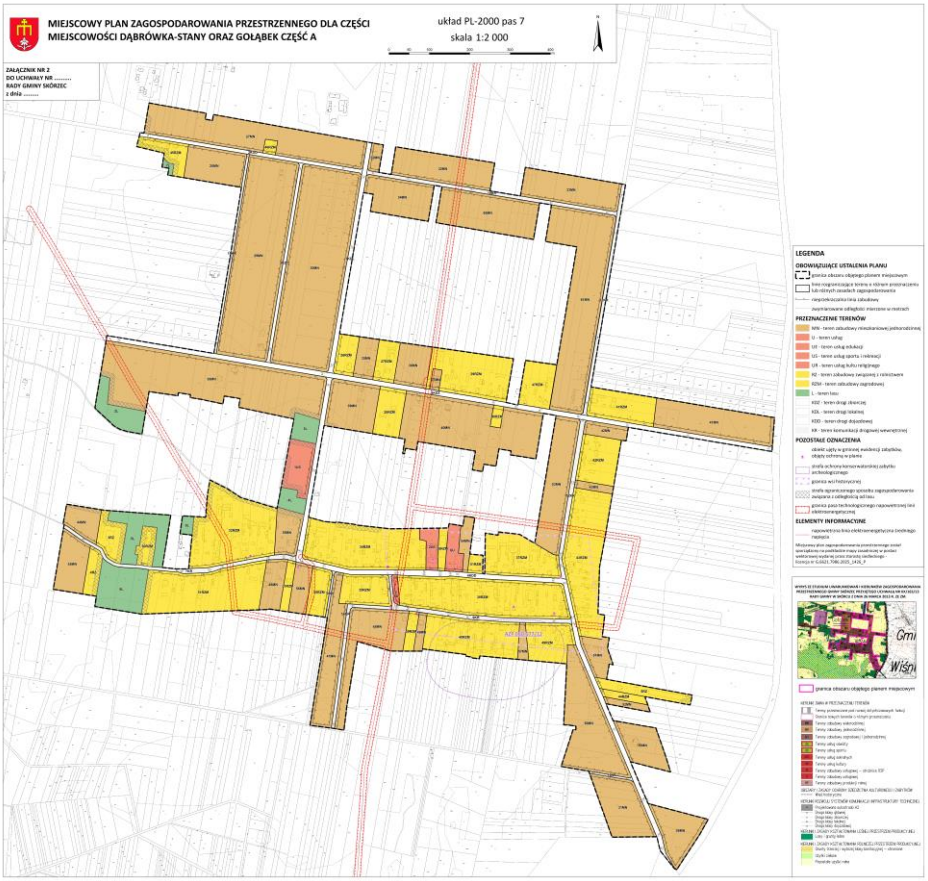
MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO DLA CZĘŚCI MIEJSCOWOŚCI DĄBRÓWKA-STANY ORAZ GOŁĄBEK CZĘŚĆ A
układ PL-2000 pas 7
skala 1:2 000
ZAŁĄCZNIK NR 2
DO UCHWAŁY NR .....
RADY GMINY SNIŻEC
z dnia .....
LEGENDA
OBOWIĄZUJĄCE USTALENIA PLANU
PRZEZNACZENIE TERENÓW
POZOSTAŁE OZNACZENIA
ELEMENTY INFORMACYJNE

Powiązania z innymi dokumentami

Biorąc pod uwagę skalę projektu planu, należy omówić studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obowiązujące dla obszaru opracowania. Na analizowanym obszarze nie obowiązuje obecnie żaden miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

W oparciu o art. 67 ust. 3 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688), zgodnie z art. 20 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t. j. Dz. U. z 2026 r. poz. 538) ustalenia planu miejscowego nie mogą naruszać ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, wobec czego przedmiotowy projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego powinien uwzględniać wszelkie wytyczne zawarte w Studium, odnoszące się do kształtowania zagospodarowania przestrzennego na danym obszarze opracowania.

Dla obszaru objętego niniejszą prognozą obowiązuje Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Skórzec, którego ujednolicony tekst i rysunek przyjęto uchwałą Nr XXXVIII/319/22 Rady Gminy Skórzec z dnia 28 stycznia 2022 r.

W oparciu o określoną politykę przestrzenną gminy oraz kierunki zagospodarowania przestrzennego, w obowiązującym Studium określono przeznaczenie poszczególnych terenów. Tereny objęte niniejszą prognozą wskazano jako:

- teren 1:
  - **M1 – tereny zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej**, gdzie jako główną funkcję wskazano zabudowę jednorodzinną i zagrodową, w tym obiekty i urządzenia służące produkcji rolnej uznanej za dział specjalny, zaś jako funkcje uzupełniające: zabudowę usługową nieuciążliwą oraz urządzenia infrastruktury technicznej; dopuszcza się zabudowę gospodarczą i garażową oraz zabudowę związaną z prowadzeniem gospodarstwa rolnego t.j. w szczególności budynki inwentarskie, budowle rolnicze, obiekty uznane za dział specjalny itp., pod warunkiem, że ewentualna uciążliwość nie wykroczy poza granice terenu, do którego inwestor posiada tytuł prawny oraz jest zgodna z przepisami odrębnymi;
  - **UO – tereny usług oświaty**, gdzie jako główną funkcję wskazano usługi oświaty, zaś jako funkcje uzupełniające: zieleń urządzoną, usługi sportu; ustala się możliwość lokalizacji nowych obiektów towarzyszących np. obiektów socjalnych, administracyjnych, sportowych;
  - **UKS – tereny usług sakralnych** - tereny i obiekty objęte strefami ochrony konserwatorskiej: kaplica mariawicka we wsi Dąbrówka Stany objęta strefą ochrony konserwatorskiej „B" – ochrony zachowanych elementów zabytkowych, dla której obowiązują zasady zagospodarowania określone w Studium;
  - **U – tereny zabudowy usługowej**, gdzie jako główną funkcję wskazano zabudowę usługową uciążliwą i nieuciążliwą, zaś jako funkcje uzupełniające: zieleń izolacyjną, urządzenia infrastruktury technicznej w tym w szczególności obiekty infrastruktury telekomunikacyjne; ograniczenie ewentualnej uciążliwości do granic własnego terenu; wprowadzenie zieleni izolacyjnej przy obiektach uciążliwych;
  - **T – obiekty telekomunikacyjne;**
  - **Lasy** – wyłącza się z zabudowy kubaturowej, z wyjątkiem budowli służących gospodarce leśnej i terenów pod linią elektroenergetyczną 400 kV;
  - **KZ – droga klasy zbiorczej** – droga powiatowa 3645W Dąbrówka Stany – Czerniejew – Ozorów;
  - **KD – droga klasy dojazdowej** – droga gminna 360909W (G909) Dąbrówka Stany – gr. gm 360908W;
- teren 2:
  - **MN – tereny zabudowy jednorodzinnej**, gdzie jako główną funkcję wskazano zabudowę jednorodzinną, zaś jako funkcje uzupełniające: usługi nieuciążliwe, urządzenia infrastruktury technicznej;

- **M1 – tereny zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej**, gdzie jako główną funkcję wskazano zabudowę jednorodzinną i zagrodową, w tym obiekty i urządzenia służące produkcji rolnej uznanej za dział specjalny, zaś jako funkcje uzupełniające: zabudowę usługową nieuciążliwią oraz urządzenia infrastruktury technicznej; dopuszcza się zabudowę gospodarczą i garażową oraz zabudowę związaną z prowadzeniem gospodarstwa rolnego t.j. w szczególności budynki inwentarskie, budowle rolnicze, obiekty uznane za dział specjalny itp., pod warunkiem, że ewentualna uciążliwość nie wykroczy poza granice terenu, do którego inwestor posiada tytuł prawny oraz jest zgodna z przepisami odrębnymi;
- **UO – tereny usług oświaty**, gdzie jako główną funkcję wskazano usługi oświaty, zaś jako funkcje uzupełniające: zieleń urządzoną, usługi sportu; ustala się możliwość lokalizacji nowych obiektów towarzyszących np. obiektów socjalnych, administracyjnych, sportowych;
- **US – tereny usług sportu**, gdzie jako główną funkcję wskazano boiska i urządzenia sportowe, zaś jako funkcję uzupełniającą: zieleń urządzoną; dopuszczenie lokalizacji budynków socjalno-administracyjnych;
- **UI – tereny zabudowy usługowej – strażnice OSP**; dopuszcza się zmianę sposobu użytkowania budynków OSP na zabudowę usługową nieuciążliwą
- **U – tereny zabudowy usługowej**, gdzie jako główną funkcję wskazano zabudowę usługową uciążliwą i nieuciążliwą, zaś jako funkcje uzupełniające: zieleń izolacyjną, urządzenia infrastruktury technicznej w tym w szczególności obiekty infrastruktury telekomunikacyjne; ograniczenie ewentualnej uciążliwości do granic własnego terenu; wprowadzenie zieleni izolacyjnej przy obiektach uciążliwych;
- **RP – tereny zabudowy produkcyjnej rolnej**, gdzie jako główną funkcję wskazano produkcję rolną, w tym w szczególności uznaną za dział specjalny wg przepisów odrębnych (np. kurniki, pieczarkarnie), zaś jako funkcje uzupełniające: zabudowę związaną z obsługą produkcji rolnej, zabudowę mieszkaniową dla właściciela, urządzenia infrastruktury technicznej; dopuszczenie lokalizacji nowej zabudowy produkcyjnej rolnej zgodnie z przepisami odrębnymi; dopuszczenie budowli rolniczych;
- **Lasy** – wyłącza się z zabudowy kubaturowej, z wyjątkiem budowli służących gospodarce leśnej i terenów pod linią elektroenergetyczną 400 kV;
- **KZ – droga klasy zbiorczej** – droga powiatowa 3605W Kotuń-Chlewiska-Skórzec
- **KL – droga klasy lokalnej** – droga gminna 360902W (G902) Kol. Żelków - gr. gm. Siedlce - Teodorów - Gołąbek - gr. gm. Domanice.

Rysunek 4. Wyrys ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Skórzec dla obszaru opracowania

źródło: opracowanie własne na podstawie SUiKZP gminy Skórzec, 2022

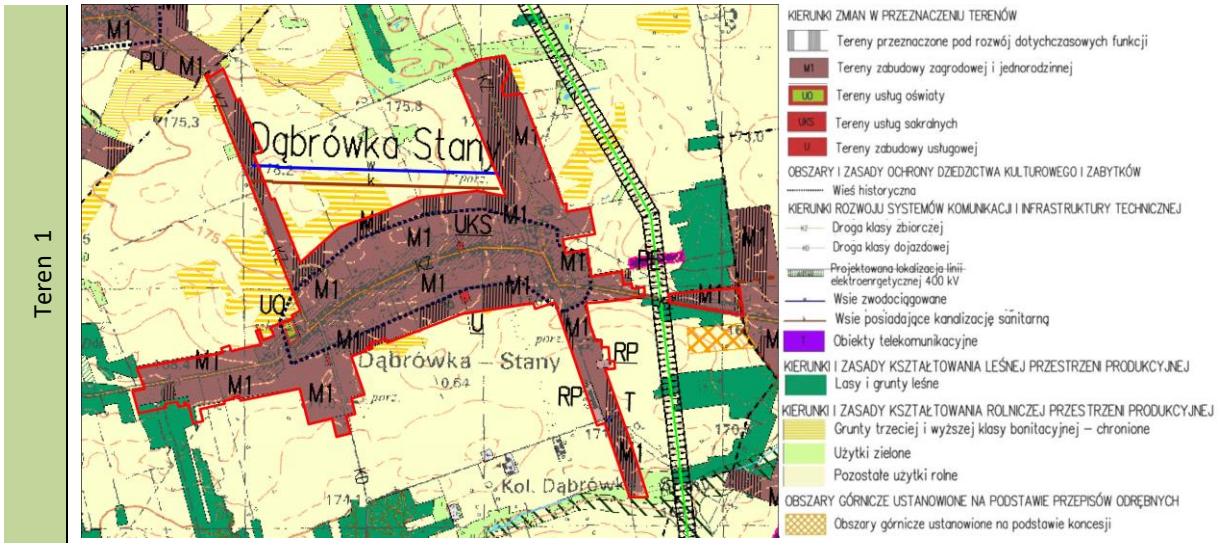

Teren 2

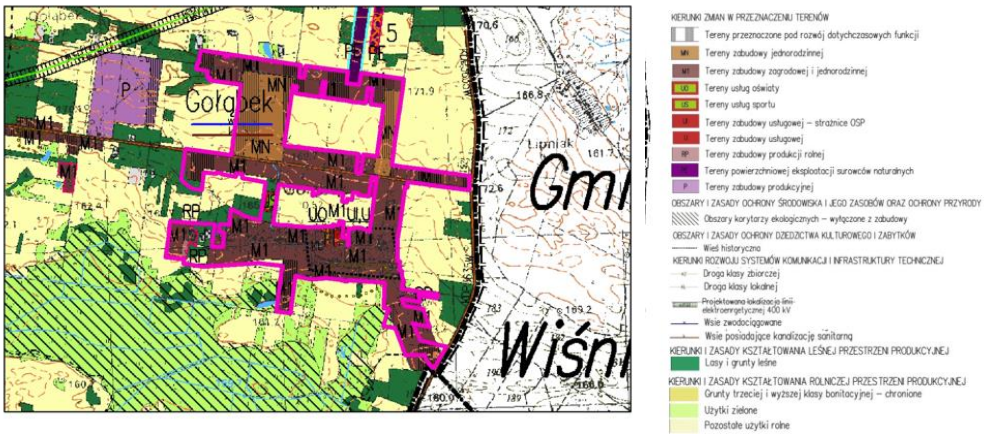

3 Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

Prognozę sporządzono na podstawie rozpoznania terenowego uwarunkowań ekofizjograficznych i walorów krajobrazowych, identyfikacji potencjalnych zagrożeń i uciążliwości. Przy sporządzaniu prognozy uwzględniono ustalenia programu ochrony środowiska i planu gospodarki niskoemisyjnej.

Analizowano dostępne opracowania planistyczne i dokumentacyjne na poziomie gminy, powiatu, województwa i kraju oraz oceny realizacji obowiązków prawnych i skuteczności rozwiązań chroniących środowisko przed nadmierną eksploatacją zasobów oraz wprowadzaniem zanieczyszczeń antropogenicznych do środowiska.

4 Charakterystyka środowiska przyrodniczego, stanu zasobów, odporności środowiska i istniejących problemów

Projektem planu objęto 2 tereny położone w obrębach ewidencyjnych: Dąbrówka-Stany i Gołąbek. Tereny ponumerowano zgodnie z numerami załączników graficznych. Ich położenie przedstawia załącznik graficzny na str. 7.

W niniejszym rozdziale przygotowano ogólną charakterystykę uwarunkowań środowiskowych gminy, a także dla każdego z terenów przygotowano syntetyczny opis uwarunkowań ekofizjograficznych.

4.1 Uwarunkowania przyrodnicze i zagospodarowanie terenów – informacje ogólne

Geologia i geomorfologia

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym (Solon i in., 2018) gmina Skórzec położona jest na Nizinie Południowopodlaskiej, w zasięgu trzech mezoregionów – północna i wschodnia część gminy to Wysoczyzna Siedlecka 318.94, część centralna i południowa należy do Obniżenia Węgrowskiego 318.93, natomiast południowy fragment położony jest w zasięgu Wysoczyzny Żelechowskiej 318.95.

Rzeźba obszaru gminy powstała podczas zaniku lądolodu zlodowacenia Warty i w okresie postglacjalnym. Mimo występowania tu wielu form geomorfologicznych, sama rzeźba terenu jest mało zróżnicowana. Kulminacja terenu występuje w centralnej części gminy, na obszarze pokrytym utworami wodnomorenowymi, na wysokości ok. 186,6 m n.p.m. Najniżej położone punkty terenu znajdują się przy zachodniej granicy gminy, w dolinie rzeki Kostrzyń, na wysokości ok. 144,6 m n.p.m. Deniwelacja powierzchni obszaru wynosi więc ok. 42 m.

Najbardziej rozległą formą pochodzenia lodowcowego na obszarze gminy jest wysoczyzna morenowa płaska, zdenudowana. Występuje ona po obu stronach rozległego zagłębienia wytopiskowego i jest rozczłonkowana siecią cieków lub ich dawnych przepływów. Wysoczyznę morenową po obu stronach wytopiska urozmaicają dodatnie formy rzeźby lodowcowej, niewielkie zagłębienia bezodpływowe, wydmy oraz dolinki

rzek, a w części północnej terenu doliny wód roztopowych. Centralną i południową część gminy zajmuje zagłębienie końcowe (wytopiskowe) o szerokości około 13 km, położone na wysokości około 147–160 m n.p.m. Obniżenie to zaadoptowane zostało przez rzekę Kostrzyń z jej licznymi dopływami. Pagórki moren martwego lodu występują na obrzeżu zagłębienia wytopiskowego na południu gminy, w okolicach Trzcińca. Są to niewielkie wzniesienia o średnicy od około 200 do około 850 m i wysokościach względnych na ogół nie przekraczających 5,0 m. Północną i południową część omawianego obszaru zajmują miejscami równiny sandrowe i wodnolodowcowe. Ich powierzchnia na północ od misy wytopiskowej zaadoptowanej przez Kostrzyń ma wysokość około 155–170 m n.p.m. i jest rozcięta siecią dolin wód roztopowych, uformowanych podczas ostatniej deglacjacji (doliny występujące się na północ Kłódzia). Na południe od Trzcińca rozciąga się sandr, którego powierzchnia w granicach gminy położona jest na wysokości około 170–175 m n.p.m. Formy akumulacji szczelinowej, różnej wielkości i różnie ukierunkowane, są zgrupowane w północno-zachodniej części gminy, na północ od Kłódzia. Formy te występują wzdłuż doliny wód roztopowych po obu jej stronach. Mają długość około 300–500 m i wysokość względną do około 10 m. Pagórki kemów fluwioglacjalnych i limnoglacjalnych, o powierzchni mniejszej niż 0,5 km^2 i wysokości względnej poniżej 10,0 m, występują przede wszystkim w sąsiedztwie niecki wytopiskowej w pobliżu Trzcińca. Na obszarze gminy występują także wydmy i równiny piasków przewianych. Znajdują się one na wysoczyźnie i równinach wodnolodowcowych oraz w obniżeniach wytopiskowych. Występują tu wydmy paraboliczne i podłużne oraz wydmy o nieregularnym kształcie, powstałe w wyniku połączenia kilku form, o długości do około 2 km (najczęściej do około 1 km) i kierunku zbliżonym do NW–SE. Ich wysokości względne dochodzą do 10,0 m. Na równinach piasków przewianych znajdują się zagłębienia deflacyjne. Dna dolin rzecznych swym układem nawiązują do systemu obniżeń wytopiskowych i dolin odpływu wód roztopowych z okresu deglacjacji. Wykorzystywane są przez rzeki lub mniejsze cieki płynące stale lub okresowo. Szerokość dolin nie przekracza na ogół 200–300 m, maksymalnie dochodzi do około 5 km (dolina rzeki Kostrzyń w centralnej i zachodniej części gminy). Powierzchnia dna doliny rzecznej Kostrzynia w rejonie gminy położona jest na wysokości około 145-150 m n.p.m. Dolinki denudacyjne rozczłonkowują wysoczyznę morenową i równiny wodnolodowcowe. Ich dna są wąskie i płaskie. Są to dolinki suche, prowadzą wody tylko w okresach deszczowych.

Rysunek 5. Szkic geomorfologiczny gminy Skórzec a tereny objęte projektem planu
źródło: Objaśnienia do Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski, arkusz Skórzec, PIG 2004

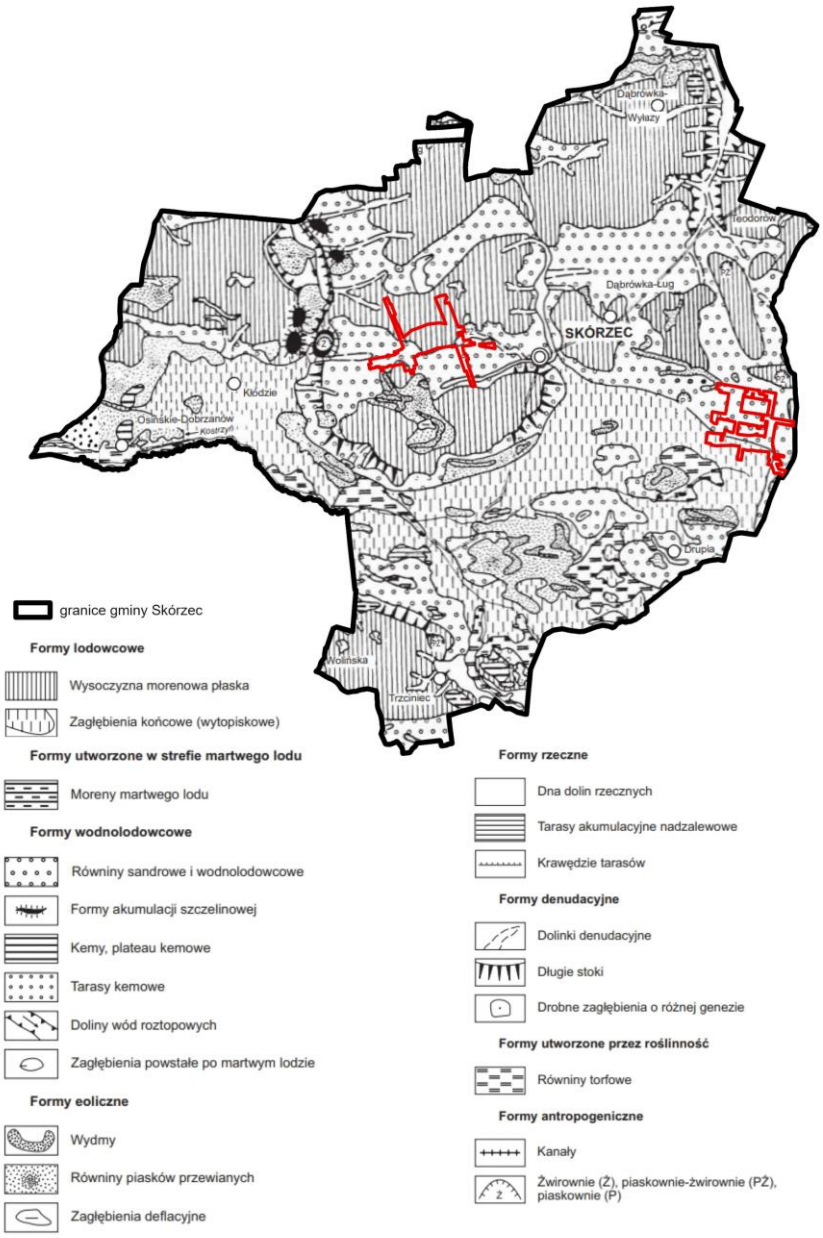

Na terenie gminy Skórzec utworami powierzchniowymi są osady czwartorzędowe podścielane osadami neogeńskimi, lokalnie także paleogeńskimi. Osady czwartorzędu posiadają przeważnie miąższości wahające się od 60 m do 90 m. Osady trzeciorzędowe w tym rejonie zostały nawiercone jedynie w okolicach Żebraka, ich miąższość wynosi ok 151,6 m.

Powierzchnię gminy pokrywają osady zlodowacenia Warty, czwartorzędu nierozdzielonego i holocenu.

Najstarszymi osadami pochodzącymi ze zlodowacenia Warty są mułki i piaski, miejscami iły, zastoiskowe. Utwory te akumulowane były w zbiornikach, w okresie poprzedzającym nasunięcie lądolodu. Na obszarze gminy Skórzec występują jedynie na niewielkich powierzchniach przy północnej granicy gminy. Gliny zwałowe zlodowacenia Warty występujące w rejonie gminy nie tworzą ciągłego poziomu. Zostały one zredukowane wskutek erozyjnej działalności wód roztopowych już u schyłku zlodowacenia. Największe płaty glin zwałowych zachowały się na wysoczyźnie morenowej w północnej części gminy. Piaski i żwiry, miejscami głazy, lodowcowe tworzą niewielkie wystąpienia na powierzchni wysoczyzny morenowej w południowej części

gminy, w rejonie Trzcińca, a także w części centralnej - w rejonie Pielechowa oraz w części wschodniej – w rejonach Teodorowa i Gołąbka, gdzie tworzą niewielkie, wydłużone wzniesienia o wysokości względnej ok 2-3 m. Z akumulacją wodną związane jest powstanie wielu form rzeźby terenu tworzonych przez piaski ze żwirami, mułki kemów i plateau kemowego oraz żwiry kemów. Plateau kemowe występuje na niewielkich powierzchniach w zachodniej i południowej części gminy. W jego budowie dominują piaszczyste osady wodnolodowcowe. Pagórki moren martwego lodu na obszarze gminy Skórzec występują przede wszystkim na obrzeżu niecki wytopiskowej w okolicach Trzcińca. W przeważającej części zbudowane są one z niewysortowanego lub słabo wysortowanego materiału żwirowego, z udziałem piasków gliniastych i miejscami glin zwałowych w spływach. Piaski i żwiry akumulacji szczelinowej występują w północno-wschodniej części gminy, tworząc mniej lub bardziej wydłużone pagórki o zdenudowanych zboczach. W ich budowie dominują piaszczysto-żwirowe utwory wodnolodowcowe, osadzone przez wody płynące w szczelinach w obrębie lądolodu. Piaski ze żwirami wodnolodowcowe występują na całym obszarze gminy. Utwory wodnolodowcowe dolin wód roztopowych stanowią fragmenty pierwotnych wypełnień koryt sandrowych osiągając miąższość ok 5-6 m. Odpływ wód roztopowych odbywał się w kierunku południowym i południowo-wschodnim, do doliny Krzny. W tym kierunku obniża się powierzchnia powstałego sandru. W granicach omawianego obszaru znajduje się fragment tego sandru, miejscami przykryty osadami eolicznymi.

W okresie czwartorzędu nierozdzielonego wytworzyły się piaski zwietrzelinowe (eluwialne) występujące na powierzchni wysoczyzny morenowej w północnej części gminy Skórzec (okolice Dąbrówki-Wyłaz i Ozorowa). Pokrywy eluwialne o miąższości około 1,5–2 m składają się z piasków będących produktem wietrzenia, procesów glebotwórczych, infiltracji wód opadowych i rozmywania. Piaski i gliny deluwialne, złożone z przemieszanego materiału lodowcowego i wodnolodowcowego, wyściełają dna dolin suchych, okresowo przepływowych. Wykształcone zostały na osadach zlodowacenia Warty: glinach zwałowych, piaskach ze żwirami lodowcowych i wodnolodowcowych, piaskach i glinach wytopiskowych. Utwory eoliczne, występujące w formie wydm oraz jako płaty i pokrywy różnej wielkości, mają znaczący udział w budowie powierzchniowej obszaru gminy. Wokół mis i niecek wytopiskowych, jak również w ich obrębie, powstały pokrywy piasków eolicznych. Na ich powierzchniach wytworzyły się wydmy podłużne oraz paraboliczne (okolice: Dąbrówki-Wyłaz, Dąbrówki Stanów i Gołąbka). Pokrywy eoliczne i wydmy zbudowane są z piasków kwarcowych.

W okresie holocenu kształtował się odpływ powierzchniowy, a wody płynące osadzały utwory facji korytowej i pozakorytowej. W obniżeniach bezodpływowych oraz w zabagnionych dolinach rzecznych tworzyły się osady jeziorno-bagienne. Piaski humusowe, miejscami gytie, oraz namuły den dolinnych i zagłębień okresowo przepływowych wypełniają dna licznych obniżeń o rozmaitej genezie, zarówno czynnych, jak i okresowo wyłączonych z sieci odpływu. Największą zmienność litologiczną tych osadów stwierdzono w misie wytopiskowej zaadoptowanej przez rzekę Kostrzyń. Namuły torfiaste to późnoholoceńskie osady organiczne. Występują głównie w obniżeniach wytopiskowych, przede wszystkim w środkowej (dolina Kostrzynia) i północnej części gminy, oraz w dnach dolin cieków o niewielkim przepływie. Torfy zajmują rozległy obszar w obrębie misy wytopiskowej zaadoptowanej przez rzekę Kostrzyń. Występują także w nieckach wytopiskowych oraz w wielu mniejszych zagłębieniach o podobnej genezie. Zajmują znaczne powierzchnie w dolinie Muchawki. Powstałe tu torfowiska należą do typu niskiego, płytkiego. Torfom niekiedy towarzyszą gytie, szczególnie w dolinie Kostrzynia, między Gralą Dąbrowizną a Drupią.

Hydrografia

Gmina Skórzec położona jest w dorzeczu Wisły. Przeważająca część obszaru gminy Skórzec położona jest w zlewni rzeki Kostrzyń, jedynie niewielka część wschodniego obszaru gminy należy do zlewni rzeki Muchawki.

Główną rzeką przepływającą przez gminę jest Kostrzyń. Stanowi on lewy dopływ Liwca, który następnie zasila wody Bugu. Płynie ona z południowego wschodu na północny zachód, wykorzystując rozciągające się południkowo obniżenie terenu w południowej i południowo-zachodniej części gminy Skórzec stanowiące rozległe zagłębienie wytopiskowe. Rzeka płynie przez tereny rolnicze, głównie łąkowe i leśne. Na odcinku przepływającym przez gminę Skórzec Kostrzyń ma powolny bieg i posiada w większości uregulowane koryto - jedynie krótki fragment w rejonie miejscowości Dobrzanów został zachowany jako naturalnie meandrujący. Część koryta Kostrzynia stanowi jednocześnie granicę gminy Skórzec. Prawymi dopływami tej rzeki w granicach gminy jest dopływ z Gołąbka, który przejmuje także wody z dopływu ze Skórca, oraz dopływ z Osińskiego. Lewobrzeżne dopływy Kostrzynia odprowadzają głównie wody spoza terenu gminy - jest to dopływ spod Czach,

dopływ spod Bud Wołyńskich oraz dopływ z Woli Wodyńskiej. Dolina Kostrzynia jest zmeliorowana, z liczną siecią rowów. Rzeka Kostrzyń stanowi wody płynące istotne dla rolnictwa.

W północno-wschodniej części gminy Skórzec, w rejonie Żelkowa, rozpoczyna swój bieg rzeka Świdnica, stanowiąca prawy dopływ Kostrzynia. Jest to niewielki ciek o długości ok. 19,58 km, którego koryto biegnie głównie przez obszar gminy Kotuń. W północnej części gminy Skórzec ma także swe źródło lewy dopływ Świdnicy – dopływ z Trzemuszki. Z terenów gminy Skórzec rzeka Świdnica i jej dopływy odbierają wody z rejonów miejscowości Nowaki, Boroszków, Dąbrówka Niwka, Stara Dąbrówka, Dąbrówka Wyłazy i Żelków.

Ze wschodniej części gminy Skórzec wody częściowo odpływają w kierunku rzeki Muchawki, stanowiącej dopływ Liwca. Rzeka ta płynie na wschód od granic gminy Skórzec, poza obszarem tej gminy.

Poza tym na terenie gminy Skórzec, w miejscowości Dobrzanów, znajduje się kompleks stawów rybnych o powierzchni około 2 ha. Na obszarze gminy występują także niewielkie bezodpływowe zbiorniki wodne w postaci oczek wodnych oraz pojedynczych stawów.

Wody podziemne

Według regionalizacji hydrogeologicznej (Paczyński, Sadurski, 2007) obszar gminy Skórzec leży w obrębie Regionu Bugu, Subregionu Bugu nizinnego. Występują tu trzeciorzędowe i czwartorzędowe piętra wodonośne.

Na przeważającej części obszaru gminy Skórzec stwierdzono występowanie dwóch poziomów użytkowych: płytkiego czwartorzędowego poziomu międzymorenowego oraz poziomu trzeciorzędowego, z czego za główny uznano poziom czwartorzędowy. Stanowi go warstwa piasków i piasków ze żwirem, występująca na zmiennej głębokości 5-30 m. Miąższość poziomu głównego wynosi 10-20 m. Wydajność potencjalna studzien jest niska od 30-50 m^3/h na północy gminy Skórzec do 10-30 m^3/h na południu. Izolacja poziomu głównego osiąga miąższość 5-20 m. Stopień zagrożenia poziomu określono jako średni i niski. Poziom trzeciorzędowy ma znaczenie podrzędne. Jest on związany z obecnością wodonośnych piasków miocenu, których stropu na ogół należy się spodziewać na rzędnej 80-90 m n.p.m. Jest to poziom dobrze izolowany o bardzo niskim stopniu zagrożenia.

W północno-wschodnim skraju gminy Skórzec za poziom główny uznano głębszy czwartorzędowy poziom międzymorenowy, występujący na głębokości 40-50 m. Miąższość poziomu głównego oszacowano na 10-20 m. Wydajność potencjalna studzien jest wysoka i przekracza 70 m^3/h. Przykrycie poziomu głównego utworami słaboprzepuszczalnymi ma zróżnicowaną miąższość mieszczącą się w przedziale 15-40 m, stąd stopień jego zagrożenia określono jako niski. Poza poziomem głównym na terenie jednostki występują ponadto dwa poziomy podrzędne: płytki czwartorzędowy poziom międzymorenowy, związany z obecnością warstwy śródglinowej, występującej generalnie na głębokości od kilku do 20-25 m, ujmowany do eksploatacji na terenach sąsiednich oraz poziom trzeciorzędowy, który stanowią piaski mioceńskie występujące na zmiennej głębokości od 50 do 80 m.

W południowo-zachodniej części gminy Skórzec występują dwa użytkowe poziomy wodonośne: czwartorzędowy i trzeciorzędowy, z których za główny uznano poziom czwartorzędowy. Stanowią go występujące od powierzchni terenu utwory piaszczyste i żwirowe o znacznej miąższości 20-40 i powyżej 40 m, przy czym w rejonie gminy Skórzec maleją one do 10-20 m. Wydajność potencjalna studzien zasadniczo wynosi 30-70 m^3/h. Poziom główny pozbawiony jest ciągłej izolacji osadami słaboprzepuszczalnymi, stąd stopień zagrożenia określono jako wysoki. Poziom podrzędny - trzeciorzędowy jest słabo rozpoznany.

W południowo-wschodniej części gminy Skórzec użytkowy poziom wodonośny występuje w obrębie piasków średnioziarnistych trzeciorzędu (miocenu) na głębokości ok. 70-90 m. Miąższość osadów wodonośnych rośnie wynosi ok 20-40 m. Wydajność potencjalna studni wierconych przekracza 70 m^3/h. Poziom trzeciorzędowy jest dobrze izolowany serią osadów słaboprzepuszczalnych - glin zwałowych i mułków o miąższości przekraczającej 50 m. Stopień zagrożenia uznaje się za bardzo niski.

Zwierciadło wód wgłębnych użytkowych poziomów wodonośnych w rejonie gminy Skórzec ma charakter napięty i stabilizuje się na poziomie od ok. 140-160 m n.p.m., przy czym generalnie zwierciadło wody poziomu mioceńskiego stabilizuje się ok. 1-3 m poniżej zwierciadła wody poziomów czwartorzędowych. Spływ wód wgłębnych odbywa się na północny zachód i północ do doliny Liwca, stanowiącego podstawową bazę drenażu dla występujących tutaj wód podziemnych. Wody podziemne poziomu przypowierzchniowego cechują

się swobodnym zwierciadłem wody, stabilizującym się na rzędnych 150-170 m n.p.m. Spływ wód odbywa się ku dolinom drenujących je cieków: Kostrzynia i Muchawki.

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Obszar gminy Skórzec w całości położony jest w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 215 – Subniecka warszawska. Jest to zbiornik paleogeńsko-neogeński. Obejmuje on trzeciorzędowe piętro wodonośne — poziom oligoceński, który budują znacznej miąższości piaski drobno- i średnioziarniste występujące na głębokości 230 m p.p.t. Zbiornik ten nie posiada opracowanej dokumentacji hydrogeologicznej.

Klimat

Według podziału klimatycznego Polski, gmina Skórzec położona jest w obrębie Mazowiecko-Podlaskiego regionu klimatycznego. Klimat tego regionu jest zimniejszy niż w centralnej Polsce – wykazuje on cechy charakterystyczne dla ostrego klimatu kontynentalnego.

Klimat w rejonie gminy Skórzec charakteryzuje się krótką, późną wiosną, stosunkowo długim i ciepłym latem oraz długą i chłodną zimą z trwałą pokrywa śnieżną (pokrywa śnieżna utrzymuje się przez ok 38-60 dni w roku). Okres wegetacyjny jest stosunkowo krótki, trwa średnio 210 dni. Zachmurzenie jest stosunkowo duże – średnia roczna wartość zachmurzenia wynosi 6,8 stopnia pokrycia nieba[1]. Najbardziej pochmurnym miesiącem jest listopad, natomiast najmniejsze zachmurzenie występuje w czerwcu i wrześniu.

Średnie temperatury miesięczne kształtują się od około -4,6°C (styczeń) do około 17,9°C (lipiec), przy średnich rocznych temperaturach wynoszących 7,7°C. Dni mroźnych, tzn. z temperaturą maksymalną poniżej 0°C, jest 52, zaś dni bardzo mroźnych, tzn. z temperaturą maksymalną niższą lub równą -10°C, jest ok. 36 w roku.

Średnia roczna suma opadów nie przekracza 550 mm. Maksimum opadów występuje w lipcu, najniższe opady przypadają w okresie styczeń – kwiecień. Przeważają wiatry z zachodu. Częste są także wiatry południowo-zachodnie i północno-zachodnie. Średnia roczna prędkość wiatru wynosi ok. 3,0 m/sek.

Gleby

Na obszarze gminy Skórzec gleby są mało zróżnicowane. W rejonie wysoczyzn przeważają gleby brunatne wyługowane i kwaśne. W zasięgu równin sandrowych i równin piasków przewianych występują gleby bielicowe i pseudobielicowe (rejony Ozorowa, Czerniejewa, południowo-zachodniej części Dąbrówki Stanów oraz rejon Dąbrówki-Ługu). W dolinach rzek i obniżeniach terenu występują gleby hydrogeniczne: gleby torfowe i murszowo-torfowe oraz murszowo-mineralne i murszowate. Na nieznacznych powierzchniach występują także czarne ziemie zdegradowane i gleby szare. Wszystkie gleby występują na podłożu piaszczystym. W zależności od lokalizacji są to piaski luźne, piaski słabogliniaste, a także piaski gliniaste lekkie, miejscami piaski gliniaste lekkie pylaste.

Pod względem przydatności do rolnictwa jako grunty orne, gleby gminy Skórzec są stosunkowo żyzne. Na znacznych powierzchniach występuje kompleks żytni bardzo dobry i dobry, szczególnie w północnej części gminy. We wschodniej, południowej i południowo-wschodniej części gminy, poza obniżeniami terenu, występują gleby zaliczane do kompleksu żytniego słabego i bardzo słabego. W dolinach i obniżeniach terenu przeważa kompleks użytków zielonych średnich, tylko na niewielkich powierzchniach w południowo-wschodniej i południowej części gminy trwałe użytki zielone zaliczane są do kompleksu słabego i bardzo słabego.

Wśród klas bonitacyjnych dominują IV i V, ale gleby klasy III także zajmują stosunkowo duże obszary, szczególnie w północno-zachodniej i północno-wschodniej części gminy. Podobnie przedstawia się jakość użytków zielonych - dominuje klasa IV i V z niewielkim udziałem klasy III w południowo-wschodniej części gminy.

Szata roślinna i fauna

Roślinność występująca na obszarze gminy Skórzec zdominowana jest przez uprawy rolne. Choć na pojedynczych kwaterach zróżnicowanie gatunkowe jest niezwykle skromne, to w całej gminie uprawy są

[1] Obecnie na stacjach meteorologicznych zachmurzenie, tj. stopnień pokrycia nieba przez chmury oceniany jest w ósmych częściach sklepienia niebieskiego, czyli oktantach (8 oznacza całkowite zachmurzenie, 0 – niebo bezchmurne)

stosunkowo zróżnicowane. Na terenach uprawnych występują gatunki typowo polne lub charakterystyczne dla półotwartego krajobrazu rolniczego. Znaczne rozdrobnienie pól oraz duża liczba zadrzewień, pojedynczych drzew lub ich zgrupowań na miedzach, szpalery drzew wzdłuż dróg dojazdowych do pól i łąk oraz rozproszona zabudowa wiejska sprzyja występowaniu wielu gatunków roślin i zwierząt, szczególnie środowisk półotwartych i ekotonowych.

Południową część gminy w znacznym stopniu zajmują użytki zielone z największym udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk. Występują one przede wszystkim w dolinie Kostrzynia. Największe kompleksy łąk występują wzdłuż południowej granicy gminy oraz w części południowo-wschodniej, wokół wsi Drupia i Wólka Kobyla. Doliny rzeczne mają szczególne znaczenie z przyrodniczego puntu widzenia, gdyż w ich granicach występują rzadkie i zagrożone siedliska przyrodnicze, gatunki roślin oraz zwierząt. Dolina Kostrzynia jest zmeliorowana i w znacznym stopniu przekształcona. Naturalne torfowiska niskie zostały w znacznej części przesuszone i zamienione na łąki, a miejscami na pastwiska. Wraz ze zmianą stosunków wodnych i użytkowaniem rolniczym, pierwotne zespoły roślinne uległy przekształceniu, choć w wydzieleniu leśnym w okolicy Drupi stwierdzono zachowany płat siedliska torfowisk przejściowych i trzęsawisk (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio–Caricetea nigrae*)[2].

Lesistość gminy Skórzec jest umiarkowana - wynosi ok. 16%[3]. Niewielkie lasy i zadrzewienia są rozproszone na całym terenie gminy. Największe kompleksy leśne zajmują powierzchnię 100-150 ha. Występują one w północnej części gminy na gruntach wsi Dąbrówka Wyłazy, na wschód od Skórca – w rejonie Dąbrówki Ług, w części zachodniej w rejonie Czerniejewa oraz wzdłuż doliny Kostrzynia: w rejonie Ozorowa, Kłódzia i Grali Dąbrowizny. Są to zazwyczaj lasy własności prywatnej, lasy Skarbu Państwa stanowią zaledwie 13% wszystkich terenów leśnych w granicach gminy.

Na terenie gminy występują zbiorowiska roślinności borów świeżych i mieszanych świeżych z sosną jako gatunkiem dominującym. Nieco mniejsze powierzchnie zajmują lasy mieszane świeże i wilgotne, w których dominuje dąb szypułkowy, brzoza, a także sosna, czasem występuje także osika, świerk i kruszyna. W lasach świeżych pospolicie występuje dąb szypułkowy i brzoza. Niewielkie powierzchnie na obszarze gminy zajmują także olsy z dominująca w nich olszą – występują one m.in. w kompleksie leśnym na zachód od Drupii.

Występujące w granicach gminy lasy, tereny otwarte i doliny rzeczne stanową miejsce życia wielu gatunków zwierząt. Poza zróżnicowaniem ekosystemów, bytowaniu wielu gatunków zwierząt sprzyja umiarkowanie przekształcone środowisko naturalne oraz stosunkowo niska presja antropogeniczna. Najcenniejszymi obszarami występowania zwierząt w gminie Skórzec jest dolina Kostrzynia i jego dopływów, w tym ekstensywnie użytkowane tereny otwarte znajdujące się w jej obrębie. Dolina Kostrzynia objęta jest obszarem specjalnej ochrony ptaków, chroniącymi rzadkie i zagrożone w skali europejskiej gatunki ptaków, znajdujące tu optymalne siedliska bytowania, rozrodu i żerowania. Także tereny leśne występujące na obszarze gminy mają istotne znaczenie dla bytowania cennej fauny. Ze względu na obecność dużych areałów rolnych i zadrzewień, w granicach gminy powszechnie występują sarny. Ponadto spotyka się także łosie, jelenie, dziki, a z ssaków drapieżnych: lisy, kuny domowe, kuny leśne, łasice i borsuki W rejonie tym ostatnimi czasy odnotowuje się także dynamiczny wzrost populacji bobrów - zwłaszcza w obszarach, gdzie występują siedliska wilgotne i bagienne.

Formy ochrony przyrody

W granicach gminy Skórzec wyróżnia się następujące formy ochrony przyrody:

- obszar Natura 2000 Dolina Kostrzynia (PLB140009),
- Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- 2 pomniki przyrody,
- otulina rezerwatu przyrody Stawy Broszkowskie.

Większość obszarów chronionych znajduje się w północno-zachodniej i południowo-wschodniej części gminy. W granicach terenów objętych opracowaniem nie występują obszary ani obiekty chronione na mocy

[2] wydzielenie leśne 199f
[3] dane GUS za rok 2023

ustawy o ochronie przyrody, przy czym teren nr 2 od strony wschodniej bezpośrednio sąsiaduje z Siedlecko-Węgrowskim Obszarem Chronionego Krajobrazu.

Rysunek 6. Formy ochrony przyrody w granicach gminy Skórzec i na terenach sąsiednich
źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ

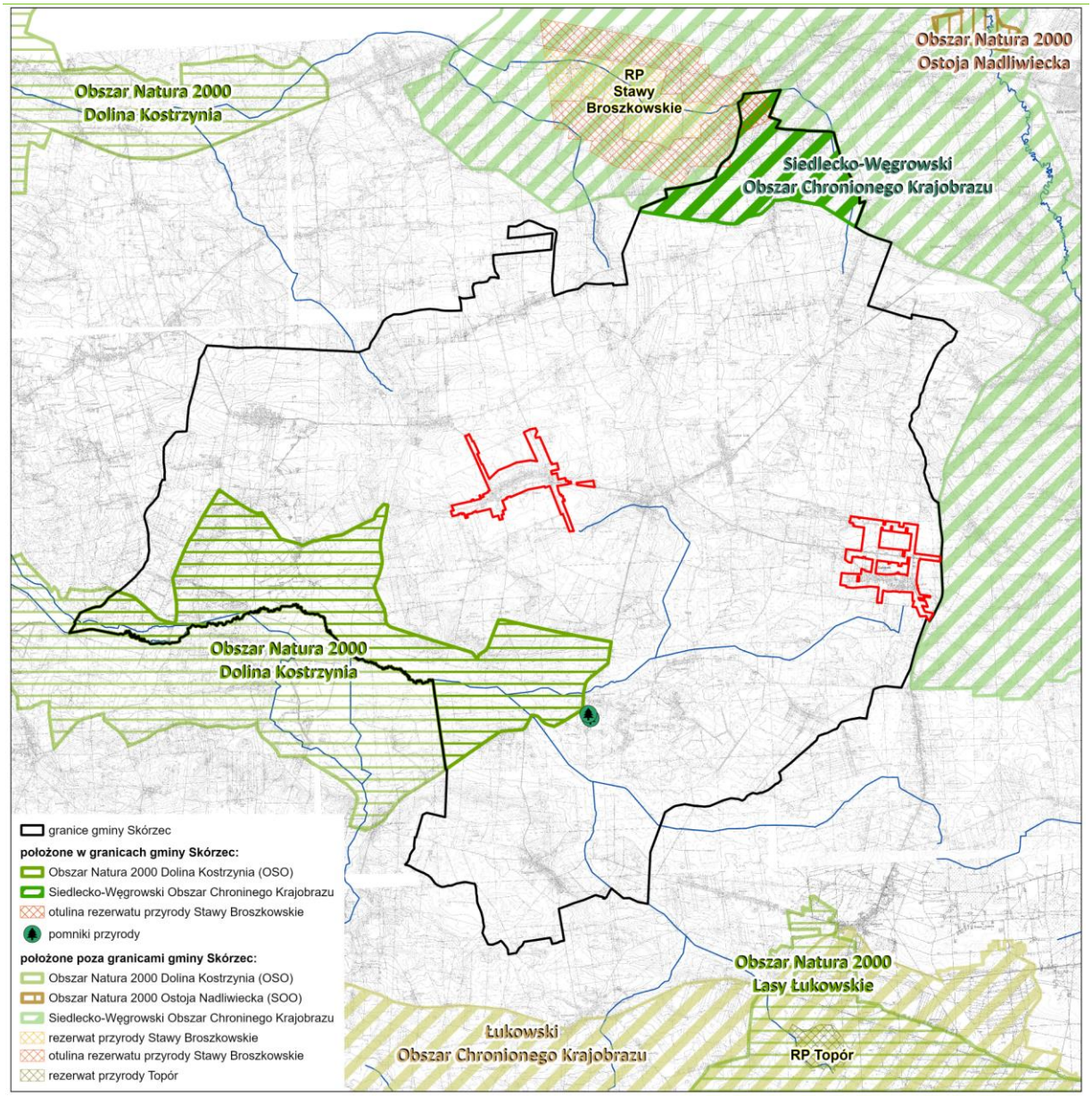

Powiązania ekologiczne

W ramach *Projektu korytarzy ekologicznych łączących europejską sieć Natura 2000 w Polsce*, opracowanego w 2005 r. i zaktualizowanego w 2011 r. w Zakładzie Badań Ssaków PAN na zlecenie Ministra Środowiska, pod redakcją Jędrzejewskiego, na terenie gminy Skórzec wyróżniono krajowy korytarz ekologiczny *Lasy Łukowskie* (KPnC-3B), stanowiący korytarz uzupełniający jednego z głównych korytarzy ekologicznych o znaczeniu międzynarodowym – Korytarza Północno-Centralnego (KPnC), łączącego Puszczę Białowieską na wschodzie kraju (granica z Białorusią) z Parkiem Narodowym Ujście Warty na zachodzie (granica z Niemcami). Na obszarze Mazowsza obejmuje on przede wszystkim Dolinę Bugu oraz Puszczę Bialą. Nadrzędnym celem zaprojektowanej sieci korytarzy migracyjnych jest przede wszystkim przeciwdziałanie fragmentacji cennych przyrodniczo obszarów oraz utrzymanie istniejących połączeń pomiędzy zachowanymi płatami naturalnego środowiska. Stworzenie możliwości przemieszczania się zwierząt i roślin w skali kraju i Europy pozwoli na utrzymanie zagrożonych gatunków oraz zachowanie prawidłowych procesów ekologicznych.

Krajowy korytarz ekologiczny *Lasy Łukowskie* biegnie zachodnią, południową i północną częścią gminy Skórzec, obejmując swoim zasięgiem m.in. obszar Natura 2000 Dolina Kostrzynia oraz większe tereny leśne i zadrzewione na obszarze gminy.

4.2 Charakterystyka obszarów objętych opracowaniem

Teren 1

Teren 1 położony jest w centralnej części gminy Skórzec, w obrębie ewidencyjnym Dąbrówka-Stany, wzdłuż dróg powiatowych 3645W (ul. Kpt. Wacława Domagały-Polkowskiego, przechodząca w ul. Stańską) i 3646W (ul. Bohdana Arcta) oraz drogi gminnej G909 (ul. Kornacka). Jego powierzchnia wynosi ok 114,11 ha. Jest to stosunkowo płaski teren, opadający nieznacznie w kierunku południowo-wschodnim, położony w większości na wysoczyźnie morenowej zbudowanej z glin zwałowych, jedynie jej południowo-wschodni i południowo-zachodni kraniec położony jest w zasięgu równin sandrowych zbudowanych z piasków ze żwirami wodnolodowcowych, w tym na glinach zwałowych.

W rejonie terenu 1 stwierdzono występowanie dwóch poziomów użytkowych: płytkiego czwartorzędowego poziomu międzymorenowego oraz poziomu trzeciorzędowego, z czego za główny uznano poziom czwartorzędowy. Wydajność potencjalna studzien wynosi od 10-30 m^3/h. Stopień zagrożenia poziomu głównego określono jako średni. Poziom trzeciorzędowy ma znaczenie podrzędne. Jest to poziom dobrze izolowany o bardzo niskim stopniu zagrożenia. Teren 1 położony jest w granicach nieudokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 215 Subniecka Warszawska.

Teren nr 1 jest już w znacznym stopniu zagospodarowany. Wzdłuż głównej drogi znajdują się zabudowania miejscowości Dąbrówka-Stany. Jest to przede wszystkim zabudowa mieszkaniowa i budynki gospodarskie. Tereny niezabudowane to pola uprawne III, IV i V klasy bonitacji, pozbawione trwałej szaty roślinnej, oraz tereny użytków zielonych: łąki i pastwiska, głównie III klasy bonitacji. W granicach terenu nr 1 znajdują się także niewielkie powierzchnie terenów leśnych. Teren 1, poza terenami zadrzewionymi, nie przedstawia wysokiej wartości przyrodniczej ani krajobrazowej.

W granicach terenu 1 brak jest chronionych elementów środowiska przyrodniczego, natomiast znaczną jego część stanowią gleby chronione III klasy bonitacji.

Rysunek 7. Obszar opracowania – teren 1
źródło: opracowanie własne na podstawie ortofotomapy

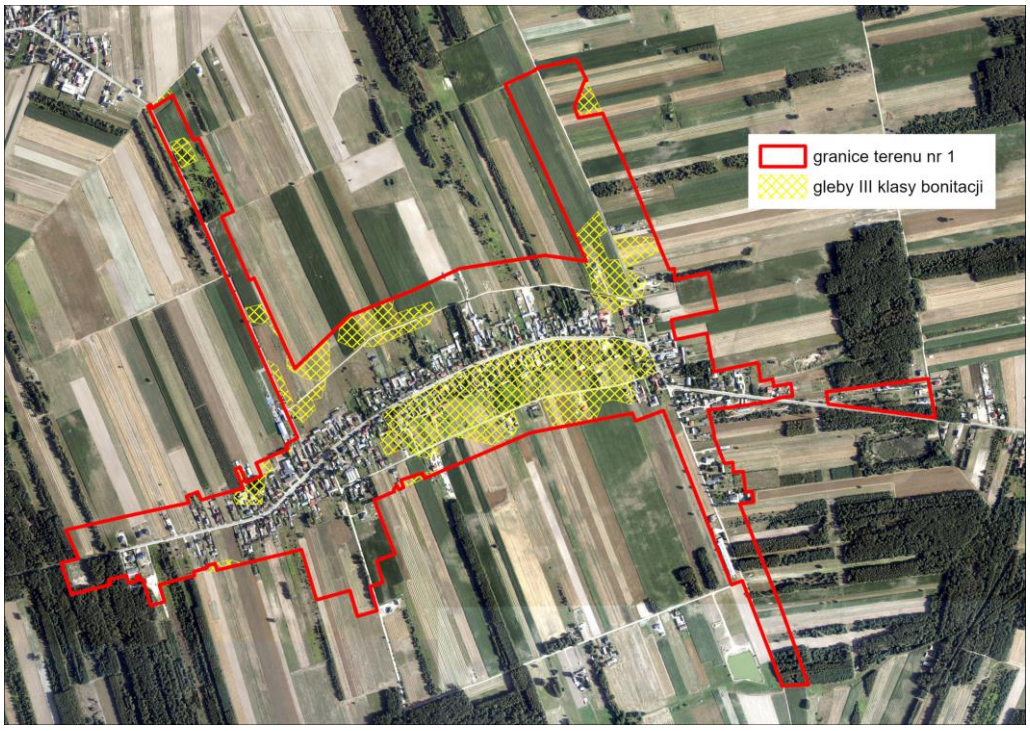

W granicach terenu 1 brak specyficznych zagrożeń środowiska, takich jak tereny osuwiskowe i tereny szczególnego zagrożenia powodzią.

W zakresie podstawowej infrastruktury technicznej teren ma dostęp do sieci wodociągowej, sieci kanalizacyjnej i sieci elektroenergetycznej.

Teren 2

Teren 2 o powierzchni ok. 113,54 ha położony jest we wschodniej części gminy Skórzec, w centralno-wschodniej części obrębu Gołąbek, wzdłuż drogi powiatowej 3605W (ul. Osiedlowa) oraz dróg gminnych G001 (ul. Akacjowa) i G902 (ul. Siedlecka, ul. Szkolna i ul. Bajkowa). Jest to teren opadający łagodnie w kierunku południowym, położony w większości na równinach sandrowych zbudowanych z piasków ze żwirami wodnolodowcowych, jedynie jego południowy kraniec położony jest w zasięgu zagłębienia wytopiskowego, który budują piaski i mułki wytopiskowe.

W rejonie terenu 2 stwierdzono występowanie dwóch poziomów użytkowych: płytkiego czwartorzędowego poziomu międzymorenowego oraz poziomu trzeciorzędowego, z czego za główny uznano poziom czwartorzędowy. Wydajność potencjalna studzien wynosi od 10-30 m^3/h. Stopień zagrożenia poziomu głównego określono jako średni. Poziom trzeciorzędowy ma znaczenie podrzędne. Jest to poziom dobrze izolowany o bardzo niskim stopniu zagrożenia. Teren 2 położony jest w granicach nieudokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 215 Subniecka Warszawska.

Teren nr 2 jest już w znacznym stopniu zagospodarowany. Wzdłuż dróg biegnących przez południową część terenu (ul. Szkolna, ul. Słoneczna) znajdują się zabudowania miejscowości Gołąbek. Jest to przede wszystkim zabudowa mieszkaniowa i budynki gospodarskie. Znajduje się tam także szkoła. Tereny niezabudowane to głównie pola uprawne V i VI klasy bonitacji, pozbawione trwałej szaty roślinnej. W granicach terenu nr 2 znajdują się także niewielkie powierzchnie terenów leśnych. Teren 2, poza terenami zadrzewionymi, nie przedstawia wysokiej wartości przyrodniczej ani krajobrazowej.

W granicach terenu 2 brak jest chronionych elementów środowiska przyrodniczego, nie występują gleby chronione III klasy bonitacji.

Rysunek 8. Obszar opracowania – teren 2
źródło: opracowanie własne na podstawie ortofotomapy

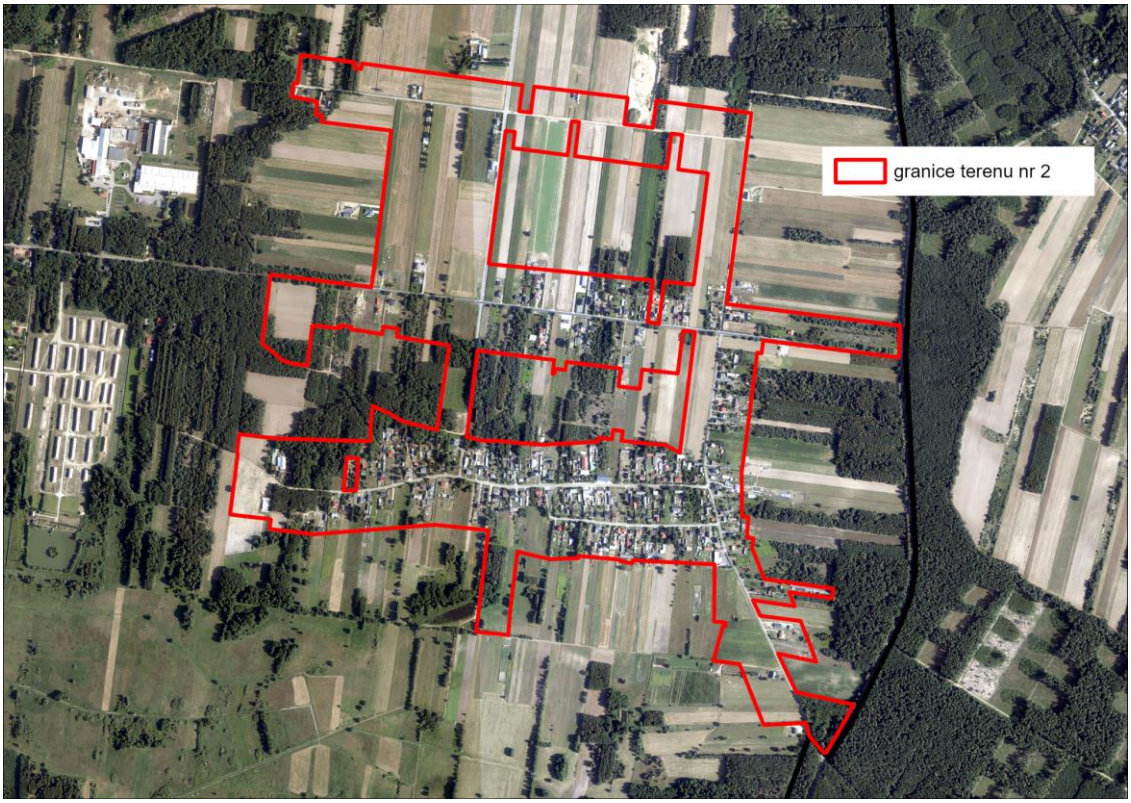

W granicach terenu 2 brak specyficznych zagrożeń środowiska, takich jak tereny osuwiskowe i tereny szczególnego zagrożenia powodzią.

W zakresie podstawowej infrastruktury technicznej teren ma dostęp do sieci wodociągowej, sieci kanalizacyjnej i sieci elektroenergetycznej.

4.3 Jakość środowiska

Jakość wód powierzchniowych

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach PMŚ wynika z ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne. Badania prowadzone przez GIOŚ mają na celu przede wszystkim dostarczenie wiedzy o stanie (lub potencjale) ekologicznym i stanie chemicznym rzek w województwach, niezbędnej do gospodarowania wodami w dorzeczach, w tym do ich ochrony przed eutrofizacją i zanieczyszczeniami antropogenicznymi. Oceny wód dokonano zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2016 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz norm jakości dla substancji priorytetowych*.

W granicach obszaru opracowania, poza niewielkimi stawami i oczkami wodnymi oraz fragmentem rowu melioracyjnego zlokalizowanymi na terenie 3, nie występują wody powierzchniowe. Najbliższymi ciekami płynącym w pobliżu terenów opracowania jest w przypadku terenu nr 1 *Dopływ ze Skórca* i *Dopływ spod Gołąbka* w przypadki terenu nr 2.

W układzie zlewniowym obszar gminy Skórzec należy do dorzecza Wisły i zgodnie z obecnym cyklem planistycznym dotyczącym planowania w gospodarowaniu wodami (2022-2027), położony jest w zasięgu pięciu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) rzecznych:

- *Świdnica* (RW2000102671484529), **w zasięgu której leżą częściowo tereny opracowania,**
- *Kostrzyń do Dopływu z Osińskiego* (RW2000152671484179), **w zasięgu której leżą częściowo tereny opracowania,**
- *Kostrzyń od Dopływu z Osińskiego do ujścia* (RW20001626714849),
- *Muchawka do Myrchy* (RW200015267148279),
- *Muchawka od Myrchy do ujścia (*RW20001626714829).

Dla aktualnie wyznaczonych JCWP brak bieżących wyników badań monitoringowych, natomiast znane są wyniki monitoringu JCWP ujętych w poprzednim cyklu planistycznym (2016-2021) – wówczas obszar gminy położony był w zasięgu pięciu JCWP rzecznych:

- *Świdnica* (RW20001726684529) – JCWP monitorowana w latach 2019-2020 **(tereny opracowania – część)**,
- *Kostrzyń od źródeł do Dopływu z Osińskiego* (RW2000232668418) – JCWP monitorowana w latach 2017-2021 **(tereny opracowania – część)**,
- *Kostrzyń od dopł. z Osińskiego do ujścia* (RW200024266849) – JCWP monitorowana w latach 2017-2020,
- *Muchawka od źródeł do Myrchy* (RW2000232668289) – JCWP monitorowana w latach 2017-2021,
- *Muchawka od Myrchy do ujścia* (RW20001626714829) – JCWP monitorowana w latach 2017-2020.

Tabela 1. Ocena stanu JCWP
źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu - tabela, GIOŚ

Nazwa i kod JCWP	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydro-morfologicznych	Klasa elementów fizyko-chemicznych	STAN/ POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	STAN CHEMICZNY	STAN OGÓLNY
Świdnica RW20001726684529	Świdnica - Kępa	V (2021)	III (2019)	>II (2019)	zły (2019)	poniżej stanu dobrego (2020)	zły (2020)
Kostrzyń od źródeł do Dopływu z Osińskiego RW200023266841	Kostrzyń - Łączka	IV (2020)	II (2017)	>II (2020)	słaby (2020)	poniżej stanu dobrego (2021)	zły (2021)
Kostrzyń od dopł. z Osińskiego do ujścia RW200024266849	Kostrzyń - Proszew	IV (2020)	I (2017)	>II (2020)	słaby (2020)	poniżej stanu dobrego (2020)	zły (2020)
Muchawka od źródeł do Myrchy RW2000232668289	Muchawka - Rakowiec	I (2020)	II (2017)	>II (2020)	umiarkowany (2020)	poniżej stanu dobrego (2021)	zły (2021)
Muchawka od Myrchy do ujścia RW20001626714829	Muchawka - Żytnia	IV (2020)	I (2017)	>II (2020)	słaby (2020)	poniżej stanu dobrego (2020)	zły (2020)

Jakość wód podziemnych

Gmina Skórzec położona jest w zasięgu Jednolitej Części Wód Podziemnych *JCWPd nr 55 (PLGW200055)*.

Jednolite części wód podziemnych są jednostkami hydrogeologicznymi, które zostały wyodrębnione na podstawie systemów krążenia wód przypowierzchniowego poziomu wodonośnego. Zgodnie z *Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (2022)* wody podziemne ww. JCWPd charakteryzują się dobrym stanem ilościowym i chemicznym. Pomimo presji chemicznych, związanych z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem, determinujących stanów wód w obrębie ww. JCWPd, nie są one zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych (dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy).

Jakość powietrza

W raporcie GIOŚ *Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport wojewódzki za rok 2024*[4], wykonano klasyfikację jakości powietrza w poszczególnych strefach według poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych. Na terenie województwa mazowieckiego wydzielone zostały 4 strefy, w tym *strefa mazowiecka*, do której należy m.in. gmina Skórzec.

[4] Raport opracowany w Departamencie Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska;

Tabela 2. Wyniki klasyfikacji strefy mazowieckiej ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ochronę roślin w zakresie następujących zanieczyszczeń: dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, tlenek węgla, pył PM10, pył PM2,5, benzo(a)piren, arsen, kadm, nikiel, ołów, ozon

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport wojewódzki za rok 2024, GIOŚ

	symbol klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń										
	NO_2[5]	SO_2	CO	PM10	PM2,5	B(a)P	As	Cd	Ni	Pb	O_3
ze względu na ochronę zdrowia ludzi	A	A	A	A	A/A1	**C**	A	A	A	A	A/**D2**
ze względu na ochronę roślin	A	A	-[6]	-	-	-	-	-	-	-	A/**D2**

gdzie:
- klasa A – jeżeli stężenia zanieczyszczeń nie przekraczały poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych;
- klasa A1 – jeżeli stężenia PM2,5 nie przekraczały poziom dopuszczalny dla fazy II;
- klasa C – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe;
- klasa D2 – jeżeli stężenia ozonu przekraczały poziom celu długoterminowego.

Do rocznej oceny jakości powietrza, poza pomiarami w stacjach automatycznych i manualnych, wykorzystano metody modelowania matematycznego, uwzględniające rzeźbę terenu oraz wpływ pól meteorologicznych zmiennych w czasie i przestrzeni na transport zanieczyszczeń, uzyskując tym samym szczegółowe wyniki imisji zanieczyszczeń powietrza dla całego województwa. Zgodnie z wynikami ww. modelowania na terenie gminy Skórzec w 2024 r. stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów długoterminowych stężeń ozonu wg kryterium ochrony zdrowia ludzi oraz ochrony roślin, na co miały wpływ przede sprzyjające warunki meteorologiczne (m.in. wysokie nasłonecznienie, niska prędkość wiatru). Dla pozostałych zanieczyszczeń tj. dwutlenku siarki, tlenku węgla, benzenu, tlenków azotu, ozonu, pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5, oraz benzo(a)pirenu, ołowiu, arsenu, kadmu i niklu w pyle zawieszonym PM10 odpowiednio poziomy dopuszczalne lub docelowe zostały dotrzymane. W ocenie uzyskały klasę A.

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie mazowieckim jest emisja antropogeniczna pochodząca z sektora komunalno-bytowego (emisja powierzchniowa), z komunikacji (emisja liniowa) oraz z działalności przemysłowej (emisja punktowa). Znaczący udział w stężeniach substancji na obszarze województwa ma napływ zanieczyszczeń z pozostałego obszaru Polski oraz napływ transgraniczny. Głównymi lokalnymi źródłami zanieczyszczeń są emisje z domów ogrzewanych indywidualnie, ruch samochodowy, w tym zwłaszcza na drogach o znacznym natężeniu ruchu, a także przemysł petrochemiczny. Przemysł energetyczny, ze względu na dużą wysokość emitorów, w znacznym stopniu transportuje zanieczyszczenia poza granice województwa.

Zgodnie z raportem wojewódzkim dotyczącym jakości powietrza w województwie mazowieckim rok 2024 był drugim rokiem, po roku 2023, w którym dotrzymany został poziom dopuszczalny dla pyłu zawieszonego PM10. W latach wcześniejszych występowało także przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM2,5 fazy II. Oznacza to poprawę jakości powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 w roku 2023 i 2024 w porównaniu do roku 2022 oraz wcześniejszych lat. W roku 2024 nie został dotrzymany poziom docelowy benzo(a)pirenu zawartego w pyle zawieszonym PM10 w strefie mazowieckiej. Wysokie wartości stężeń benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10 rejestrowano w okresach grzewczych (styczeń-marzec, październik-grudzień). W ostatnim dziesięcioleciu można zauważyć stopniową poprawę jakości powietrza zwłaszcza w odniesieniu do zanieczyszczeń pyłowych. Poprawa jakości powietrza w roku 2024 jest wypadkową działań na rzecz ochrony powietrza wynikających m.in. z realizacji programu ochrony powietrza dla województwa mazowieckiego i uchwały antysmogowej oraz bardzo korzystnych warunków meteorologicznych.

[5] dla roślin NO_x
[6] nie przeprowadzono klasyfikacji

4.4 Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu

Infrastruktura techniczna

W zakresie podstawowej infrastruktury technicznej tereny objęte opracowaniem mają dostęp do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i elektroenergetycznej.

Zanieczyszczenia powietrza

Zanieczyszczenie powietrza w gminie Skórzec, jak w całej Polsce, wynika głównie z niskiej emisji, czyli głównie indywidualnego ogrzewania budynków i ruchu samochodowego. W obszarze opracowania obecne są oba źródła zanieczyszczeń. Emisja z transportu w rejonie terenów opracowania pochodzi przede wszystkim z przebiegających przez te tereny dróg powiatowych, które stanowią obecnie główne powiązania wewnętrzne i zewnętrzne gminy. Emisja pochodząca z indywidualnego ogrzewania budynków powstaje przede wszystkim ze spalania w lokalnych kotłowniach i indywidualnych paleniskach domowych, które najczęściej opalane są węglem i biomasą. Na terenie gminy Skórzec nie ma obecnie możliwości zmiany systemu rozwiązań indywidualnych na sieć cieplną, dlatego ważne są działania z zakresu modernizacji instalacji grzewczych i źródeł ciepła, doboru niskoemisyjnych paliw, termomodernizacji budynków, rozpowszechniania informacji o odnawialnych źródłach energii i ich efektywnym wykorzystaniu dla potrzeb ciepłowniczych oraz budowy świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie racjonalnego gospodarowania ciepłem. W przypadku realizacji nowej zabudowy stosowanie przestarzałych systemów jest mało prawdopodobne.

Hałas

Klimat akustyczny w istotny sposób wpływa na warunki bytowania i zdrowie człowieka oraz warunki życia zwierząt. Hałas stanowi jedno z istotnych zanieczyszczeń środowiska, które w związku z ciągłym rozwojem komunikacji, wzrastającym uprzemysłowieniem i postępującą urbanizacją stale wzrasta.

Klimat akustyczny w rejonie opracowania warunkują przede wszystkim drogi powiatowe biegnące przez te tereny, tj. drogi powiatowe 3645W i 3646W w przypadku terenu nr 1 oraz droga powiatowa 3605W w przypadku terenu nr 2, przy czym natężenie ich użytkowania jest umiarkowane.

Ponadto część terenów opracowania, jak i obszary położone w ich sąsiedztwie, są intensywnie użytkowane rolniczo. Hałas związany z terenami rolnymi ma charakter sezonowy i wynika z prowadzenia prac polowych z użyciem ciężkiego sprzętu.

4.5 Ocena stanu ochrony i użytkowania zasobów przyrodniczych, w tym bioróżnorodności

Obszar opracowania stanowią pojedyncze tereny mało zróżnicowane pod względem zagospodarowania. Są to tereny w znacznej części zainwestowane. Tereny niezabudowane są głównie użytkowane rolniczo, są więc one przekształcone antropogenicznie, nie przedstawiają wysokich wartości przyrodniczych.

4.6 Odporność środowiska na degradację i zdolności do regeneracji

Tereny opracowania są obszarem przekształconym w stopniu umiarkowanym (tereny rolne przy zabudowie) lub w stopniu znaczącym (tereny zabudowane). Obecnie mamy do czynienia ze środowiskiem zantropogenizowanym, o częściowo przekształconych cechach pierwotnych, na którym istotne zmiany naturalnych walorów i zasobów środowiska już się dokonały. Dalsze przeobrażenia zagospodarowania terenu w niewielkim stopniu wpłyną na poszczególne elementy środowiska i jego funkcjonowanie w całości.

4.7 Tendencje zmian środowiska przy braku realizacji ustaleń dokumentu

Obecnie dla obszaru opracowania nie ma obowiązującego planu zagospodarowania przestrzennego. Politykę zagospodarowania przestrzennego dla tego obszaru określa *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Skórzec*, w którym omawiany obszar wskazano przede wszystkim jako tereny zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej oraz zabudowy usługowej, a także tereny rolnicze oraz tereny lasów. Rozwój zabudowy i realizacja innych inwestycji opiera się przede wszystkim o decyzje o warunkach zabudowy, wydawane indywidualnie dla każdego przedsięwzięcia.

Przy braku realizacji ustaleń projektu planu nie przewiduje się wyraźnie mniejszego bądź większego ruchu inwestycyjnego, jednak to właśnie miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego pozwoli na kształtowanie zagospodarowania i zabudowy w sposób bardziej spójny.

5 Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia realizowanego dokumentu oraz sposobu w jaki te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Ochrona środowiska na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym realizowana jest w Polsce między innymi poprzez wprowadzenie w życie odpowiednich aktów prawnych, w tym ustaw i rozporządzeń.

Projekt planu dotyczy niewielkich w skali gminy terenów, niemożliwe jest więc przeprowadzenie analizy zgodności z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym czy krajowym, które z zasady odnoszą się do polityki przestrzennej dla większych jednostek np. gminy. Ustalenia planu nie stoją w sprzeczności z realizacją wymienionych poniżej celów:

- ochrony powierzchni ziemi, racjonalnego gospodarowania i zachowania wartości przyrodniczych określonych w przepisach szczegółowych tj.: ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r., ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r., ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze;
- utrzymanie norm odnośnie jakości gleb określonych w przepisach szczegółowych – ustawa z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych;
- ochrony wód powierzchniowych i podziemnych oraz prowadzenia odpowiedniej gospodarki wodno-ściekowej określonej w przepisach szczegółowych – ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska; ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków;
- ochrony powietrza – ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r.;
- prawidłowej gospodarki odpadami określonej w przepisach szczegółowych tj.: ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach;
- utrzymanie norm odnośnie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, określonych w przepisach szczegółowych, tj.: ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. oraz odpowiednie rozporządzenia do niej.

6 Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

W prognozie ocenia się skutki, które mogą wynikać z projektowanego przeznaczenia terenu pod funkcje określone w projekcie planu, które mogą wpływać na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, wytwarzanie odpadów, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, emitowanie hałasu i pól elektromagnetycznych oraz powodować ryzyko wystąpienia awarii. Analogicznie ocenia się skutki wpływu realizacji ustaleń projektu planu na powierzchnię ziemi, glebę, kopaliny, wody powierzchniowe i podziemne, klimat, zwierzęta i rośliny.

W projekcie planu miejscowego określa się następujące przeznaczenia terenów:

- MN – teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- U – teren usług,
- UE – teren usług edukacji,

- US – teren usług sportu i rekreacji,
- UR – teren usług kultu religijnego,
- RZ – teren zabudowy związany z rolnictwem,
- RZM – teren zabudowy zagrodowej,
- L – teren lasu,
- KDZ – tereny drogi zbiorczej,
- KDL – tereny drogi lokalnej,
- KDD – tereny drogi dojazdowej,
- KR – tereny komunikacji drogowej wewnętrznej.

W projekcie planu zakazuje się lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, oraz lokalizacji zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Należy podkreślić, że przyjęte w planie rozwiązania wynikają bezpośrednio z ustaleń Studium i stanu istniejącego. Zasadniczo analizy oddziaływania na środowisko czy zgodności z przepisami odrębnymi zostały wykonane na etapie sporządzania Studium i wykonanej na jej potrzeby prognozy oddziaływania na środowisko i nie wykazały możliwości wystąpienia poważnych negatywnych oddziaływań na środowisko czy niezgodności z przepisami odrębnymi.

6.1 Oddziaływanie na ludzi

W rozumieniu przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska znaczące oddziaływanie na środowisko oznacza również znaczące oddziaływanie na zdrowie ludzi. O znaczącym oddziaływaniu na środowisko (zdrowie ludzi) można mówić w sytuacji, gdy przekraczane są standardy emisyjne oraz dopuszczalne normy hałasu (dopuszczalne normy zanieczyszczeń) określone w przepisach o ochronie środowiska.

Hałas

Ochrona przed hałasem polega na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej poziomu dopuszczalnego, a co najwyżej na tym poziomie oraz zmniejszeniu hałasu, co najmniej do poziomu dopuszczalnego, gdy został on przekroczony.

Dopuszczalne poziomy hałasu są określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Tabela 3. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu w odniesieniu do jednej doby
źródło: rozporządzenie Ministra Środowiska z 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku

	Drogi lub linie kolejowe		**Instalacje i pozostałe obiekty i grupy źródeł hałasu**	
rodzaj terenu	pora dnia – przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	pora nocy – przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	pora dnia – przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	pora nocy – przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
tereny zabudowy zagrodowej, tereny mieszkaniowo - usługowe	65 dB	56 dB	55 dB	45 dB

W zmianie planu ustalono obowiązek zachowania dopuszczalnego poziomu hałasu zgodnie z przepisami odrębnymi dla terenów chronionych akustycznie, tj. dla terenów:

- MN, RZM – jak dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową,
- UE – jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży.

Obowiązek zachowania dopuszczalnego poziomu hałasu dla pozostałych terenów nie został ustalony z uwagi na charakter faktycznego i planowanego zagospodarowania (tereny zabudowy związanej z rolnictwem,

tereny usługowe, tereny lasu i zieleni naturalnej, tereny komunikacyjne).

Realizacja na terenach opracowania zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej i usługowej może przyczynić się do zwiększenia emisji hałasu, przy czym będzie on związany przede wszystkim z etapem budowy nowych obiektów - pracą maszyn budowlanych i środków transportu dostarczających materiały budowlane. Będzie to oddziaływanie lokalne, krótkotrwałe i bezpośrednie, które ustanie wraz z zakończeniem budowy. W przypadku zabudowy zagrodowej, zabudowy związanej z rolnictwem czy zabudowy usługowej, w tym usług dopuszczonych jako przeznaczenie uzupełniające w terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, dodatkowym źródłem hałasu mogą być także różnego rodzaju maszyny rolnicze, instalacje, urządzenia wentylacyjne czy klimatyzacyjne oraz pojazdy obsługujące te tereny, jednakże oddziaływanie akustyczne będzie musiało zawierać się w normach dopuszczalnych prawem.

Warto także zaznaczyć, że przedsięwzięcia zaliczające się do kategorii przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, które są dopuszczone w projekcie planu, powinny mieć przeprowadzoną procedurę oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w celu wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla realizacji przedsięwzięcia (można odstąpić od procedury OOŚ, jeśli odpowiedni organ uzna na podstawie karty informacyjnej przedsięwzięcia, że nie będzie ono znacząco oddziaływać na środowisko). W raporcie wykonanym na potrzeby procedury (lub karcie informacyjnej przedsięwzięcia, jeśli raport nie jest wymagany) ocenia się m.in. wielkość i zasięg oddziaływania na klimat akustyczny, zgodność z przepisami, a w przypadku istotnie negatywnych oddziaływań wskazuje się działania zapobiegające. Na etapie sporządzania projektu planu nie można stwierdzić ani opisać możliwych negatywnych oddziaływań bez znajomości szczegółów technicznych przedsięwzięć, które będą w przyszłości realizowane na terenie objętym opracowaniem.

Na drogach obsługujących tereny opracowania wzrośnie ruch lokalny z uwagi na pojawienie się nowych terenów zabudowanych, nie przewiduje się jednak, aby wzrost emisji hałasu wzdłuż tych dróg na skutek wprowadzenia planu był znaczący.

Oddziaływanie na powietrze

Oddziaływanie na powietrze związane jest głównie emisją związaną z procesem spalania paliwa na cele grzewcze. Budynki zlokalizowane w granicach i w sąsiedztwie obszaru objętego projektem planu ogrzewane są ze źródeł indywidualnych. Ze względu na brak sieci zbiorowego zaopatrzenia w ciepło, przewiduje się dalszy rozwój indywidualnych źródeł ogrzewania gospodarstw domowych, budynków inwentarskich i budynków usługowych. Wprowadzenie jakiejkolwiek zabudowy będzie wiązać się m. in. z koniecznością ogrzewania budynków, w związku z czym nastąpić może wzrost emisji gazów i pyłów do powietrza, szczególnie w sezonie grzewczym, co będzie oddziaływaniem długoterminowym, bezpośrednim i pośrednim. Projekt planu ustala ogrzewanie budynków ze źródeł indywidualnych, z zastosowaniem wysokosprawnych źródeł ciepła, ograniczających emisję zanieczyszczeń do środowiska. Zastosowanie wysokosprawnych źródeł ciepła powinno ograniczyć wzrost zanieczyszczeń powietrza na skutek niskiej emisji.

Ponadto projekt planu dopuszcza ogrzewanie budynków z indywidualnych źródeł ciepła zasilanych z sieci gazowej lub elektroenergetycznej, lub urządzeń kogeneracyjnych zasilanych paliwem gazowym lub ogrzewanie budynków z urządzeń wykorzystujących energię odnawialną, przy czym na obszarze objętym planem zakazuje lokalizacji turbin wiatrowych i biogazowni. Stosowanie urządzeń wytwarzających energię z OZE będzie skutkowało zmniejszeniem zużycia energii ze źródeł konwencjonalnych, przyczyniających się do zanieczyszczania powietrza.

Innym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza są drogi. Jest to liniowe, niezorganizowane źródło emisji. Na drogach obsługujących tereny opracowania wzrośnie ruch lokalny. Do zanieczyszczeń emitowanych w wyniku ruchu pojazdów należą m.in.: amoniak, benzen, dwutlenek azotu (No_2), dwutlenek siarki (SO_2), pył zawieszony PM10 i PM2,5, tlenek węgla (CO), toluen, węglowodory alifatyczne i wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA). Przewiduje się, że największy wzrost zanieczyszczeń do powietrza nastąpi w przypadku terenu 1 wzdłuż drogi powiatowej 3645W, a w przypadku terenu 2 wzdłuż drogi gminnej G902, stanowią one bowiem główne drogi tych miejscowości, nie przewiduje się jednak, aby był to wzrost znaczący.

Pola elektromagnetyczne

Przez tereny opracowania przebiegają napowietrzne linie elektroenergetyczne średniego napięcia 15 kV. Przepisy odrębne określają dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku, zróżnicowane dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz dla miejsc dostępnych dla ludności. Sprawdzenia dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku dokonuje się metodą ich pomiaru w otoczeniu instalacji wytwarzającej takie pola i porównując otrzymane wyniki pomiarów z wartościami dopuszczalnymi. Przepisy odrębne wskazują metody wyznaczania zasięgów występowania pól elektromagnetycznych o wartościach wyższych niż dopuszczalne. Zachowanie odpowiedniej odległości od linii energetycznych pozwala ograniczyć narażenie ludności na niekorzystny wpływ tego typu instalacji i urządzeń. W związku z tym w projekcie planu wyznaczono granice pasów technologicznych napowietrznych linii elektroenergetycznych 15kV, o szerokości 15,0 m (po 7,5 m w obie strony od osi linii), gdzie obowiązuje zakaz lokalizacji pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi oraz nasadzeń drzew i krzewów o wysokości powyżej 3,0 m.

Ryzyko wystąpienia poważnych awarii

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska przez poważną awarię rozumie się „zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem”. O zaliczeniu zakładu do kategorii o zwiększonym ryzyku lub o dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii decyduje Minister Rozwoju (Dz. U. z 2016 r., poz. 138).

Na obszarze objętym opracowaniem nie ma obecnie zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii. Projekt planu nie stwarza możliwości lokalizacji tego typu przedsięwzięć na terenach opracowania. W ustaleniach projektu planu bezpośrednio zakazano realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, oraz zakazano lokalizacji zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

6.2 Oddziaływanie na wodę

Tereny zurbanizowanie mogą oddziaływać na wody podziemne i powierzchniowe poprzez produkcję ścieków, które w terenach nieobjętych kanalizacją sanitarną łatwo przedostają się do wód podziemnych i powierzchniowych, oraz poprzez zaburzenie naturalnego krążenia wód, kiedy wody opadowe i roztopowe, zamiast wnikać w grunt, są zbierane z powierzchni nieprzepuszczalnych (dachów, placów, ulic) i odprowadzane bezpośrednio do wód powierzchniowych lub oczyszczalni. Z kolei nieoczyszczone wody z dróg i placów bezpośrednio odprowadzone do gruntu mogą również stanowić zagrożenie zanieczyszczeniem.

W zakresie odprowadzania ścieków projekt planu ustala odprowadzanie ich do sieci kanalizacyjnej, przy czym do czasu podłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej na terenach obecnie w takową niewyposażonych dopuszcza zastosowanie rozwiązań indywidualnych z uwzględnieniem obowiązujących w tym zakresie przepisów odrębnych.

W odniesieniu do wód opadowych i roztopowych projekt planu ustala odprowadzanie ich z terenów zabudowy i dróg poprzez spływ powierzchniowy i urządzenia infiltracyjne, w tym: rowy infiltracyjne, zbiorniki retencyjno-infiltracyjne, zbiorniki retencyjno-odparowujące, studnie chłonne, po uprzednim oczyszczeniu, zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie prawda wodnego. Dopuszcza także odprowadzanie wód opadowych i roztopowych bezpośrednio do ziemi na danej działce budowlanej lub po uprzednim oczyszczeniu do cieków wodnych, zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie prawda wodnego. Odprowadzanie niezanieczyszczonych wód opadowych bezpośrednio do gruntu jest rozwiązaniem korzystnym, umożliwiającym retencjonowanie wody na własnej działce i ograniczającym zaburzenia naturalnego procesu krążenia wód w środowisku. Projekt planu dopuszcza także budowę sieci kanalizacji deszczowej.

W przypadku terenów z zabudową zagrodową oraz innych terenów zabudowy związanych z rolnictwem szczególnie ważne jest prawidłowe gospodarowanie odpadami i ściekami wytwarzanymi w wyniku hodowli zwierząt inwentarskich. Nieprawidłowe magazynowanie obornika, gnojowicy czy ścieków powstałych

w wyniku czyszczenia stanowisk dla zwierząt może skutkować zanieczyszczeniem wód podziemnych i powierzchniowych związkami azotu. Istotne jest także gospodarowanie nawozami organicznymi pochodzenia zwierzęcego w sposób bezpieczny dla środowiska z zastosowaniem dobrych praktyk rolniczych. Spływy powierzchniowe z pól mogą bowiem zanieczyszczać wody biogenami, które są główną przyczyną procesu eutrofizacji, czyli wzrostu trofii zbiorników wodnych.

Przy zachowaniu zgodności z zapisami projektu planu oraz przepisami prawa nie przewiduje się negatywnych oddziaływań na środowisko wodne.

6.3 Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Do niekorzystnych przekształceń terenu dochodzić będzie przede wszystkim podczas prowadzenia wszelkich prac budowlanych. Przy lokalizacji nowych obiektów budowlanych dochodzi do przekształcenia powierzchniowej warstwy ziemi poprzez wykonywanie wykopów pod fundamenty nowych budynków lub budowę dróg. Opisywane oddziaływania będą nieznaczne, o charakterze bezpośrednim, długoterminowym i stałym. Wystąpią również krótkoterminowe i chwilowe oddziaływania, związane z etapem prowadzenia prac budowlanych (czasowe deformacje terenu, wykopy itp.).

Lokalizacja zabudowy i infrastruktury z nią związanej spowoduje trwałe wyłączenie gleby spod użytkowania rolniczego i jej degradację.

W trakcie realizacji ewentualnych prac budowlanych może dojść do zanieczyszczenia gleby poprzez niewłaściwe składowanie surowców i odpadów budowlanych. Potencjalnie mogą nastąpić lokalne zanieczyszczenia gruntu w wyniku spływu zanieczyszczonych wód opadowych z powierzchni utwardzonych, dróg i placów.

W przypadku terenów z zabudową zagrodową oraz innych terenów zabudowy związanych z rolnictwem szczególnie ważne jest prawidłowe gospodarowanie odpadami i ściekami wytwarzanymi w wyniku hodowli zwierząt inwentarskich. Nieprawidłowe magazynowanie obornika, gnojowicy czy ścieków powstałych w wyniku czyszczenia stanowisk dla zwierząt może skutkować zanieczyszczeniem gleby związkami azotu, a następnie wymywaniem ich z profilu glebowego do płytkich wód podziemnych i do wód powierzchniowych. Istotne jest także gospodarowanie nawozami organicznymi pochodzenia zwierzęcego w sposób bezpieczny dla środowiska z zastosowaniem dobrych praktyk rolniczych m.in. poprzez racjonalne nawożenie – w dawkach ekonomicznie uzasadnionych i przyjaznych środowisku, ustalonych na poziomie odpowiednim dla potrzeb pokarmowych roślin pod oczekiwany plon, z uwzględnieniem: warunków glebowych, zasobności gleb w składniki pokarmowe i zasobów składników pokarmowych w wyprodukowanych nawozach organicznych.

Przy zachowaniu zgodności z przepisami prawa i prawidłowym gospodarowaniu odpadami, ściekami oraz wodami opadowymi i roztopowymi nie przewiduje się negatywnych oddziaływań na powierzchnie gleby lub ziemi w wyniku ustaleń projektu planu.

6.4 Oddziaływanie na zasoby naturalne

W granicach obszaru opracowania nie występują udokumentowane złoża kopalin ani obszary prognostyczne lub perspektywiczne ich występowania, nie przewiduje się więc oddziaływań na zasoby geologiczne.

Obszar opracowania położony jest w granicach nieudokumentowanego głównego zbiornika wód podziemnych: GZWP nr 215 *Subniecka warszawska*. Zbiornik ten nie ma opracowanej dokumentacji hydrogeologicznej ani wyznaczonych obszarów ochronnych. Wody głównych zbiorników wód podziemnych podlegają ochronie prawnej na tych samych zasadach, co wszystkie wody podziemne.

W granicach obszaru opracowania występują gleby III klasy bonitacji, które podlegają ochronie zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych i wymagają uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze.

W granicach obszaru opracowania występują także tereny leśne. Projekt planu zachowuje je jako tereny lasów, na których zakazuje lokalizacji budynków, dopuszcza natomiast realizację urządzeń melioracji wodnych, dróg leśnych, parkingów leśnych i urządzeń turystycznych, zgodnie z przepisami odrębnymi. Ponadto na terenach sąsiednich do terenów leśnych w projekcie planu wyznacza się strefę ograniczonego sposobu

zagospodarowania związaną z odległością od lasu, gdzie obowiązuje lokalizacja budynków zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu prawa budowlanego. Celem ww. strefy jest minimalizowanie ryzyka pożaru i ochrona lasu przed negatywnym wpływem zabudowy.

6.5 Oddziaływanie na krajobraz

Przedmiotowy obszar nie zalicza się do terenów o dużych walorach krajobrazowych. W wyniku realizacji ustaleń planu na obszarze objętym opracowaniem krajobraz będzie ulegał stopniowemu przekształcaniu. Największe zmiany nastąpią przede wszystkim w wyniku wprowadzenia terenów zabudowy. Będzie to oddziaływanie długoterminowe lub stałe, bezpośrednie o charakterze lokalnym. Wyznaczone tereny zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej czy usługowej stanowią kontynuację istniejącej zabudowy, a więc nie przewiduje się przekształceń o charakterze znaczącym. Przy zachowaniu zgodności z zapisami projektu planu, między innymi w zakresie wytycznych architektonicznych dotyczących budynków czy określonej minimalnej powierzchni biologicznie czynnej, nie przewiduje się znaczącej zmiany charakteru miejsca.

6.6 Oddziaływanie na klimat

Zgodnie z ratyfikowaną przez Polskę Ramową Konwencją Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu należy dążyć do wprowadzania działań prowadzących do zapobiegania niebezpiecznej antropogenicznej ingerencji w system klimatyczny. Problematyka zmian klimatu została omówiona z uwzględnieniem *Poradnika przygotowania inwestycji z uwzględnieniem zmian klimatu, ich łagodzenia i przystosowania do tych zmian oraz odporności na klęski żywiołowe.*

W związku z realizacją ustaleń projektu planu nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania na klimat. W wyniku wzrostu powierzchni zabudowy w stosunku do stanu istniejącego może nastąpić niewielkie podwyższenie temperatury powietrza na skutek emisji ciepła antropogenicznego, pochodzącego ze spalania paliw i przyrostu powierzchni utwardzonych, powodujących podwyższenie temperatury radiacyjnej podłoża. Ewentualne oddziaływania tego typu będą miały charakter lokalny i stały. Poza tym ocena działań adaptacyjnych przestrzeni, gospodarki i środowiska do możliwych zmian klimatycznych jest utrudniona, ponieważ projekt planu dotyczy niewielkiego w skali gminy terenu, niemożliwe jest więc przeprowadzenie analizy zgodności z celami, które z zasady odnoszą się do polityki przestrzennej dla większych jednostek. Ogólnie projekt planu uwzględnia cele adaptacyjne poprzez zmniejszenie emisyjności gospodarki – w zakresie łagodzenia zmian klimatu w skali planu istotne jest zapewnienie możliwości wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych oraz redukcji emisji ze źródeł konwencjonalnych. Ustalenia projektu planu dopuszczają lokalizację na terenach opracowania urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, przy czym z uwagi na charakter zagospodarowania tego obszaru, zabronione są elektrownie wiatrowe i biogazownie.

6.7 Wpływ na ekosystemy i różnorodność biologiczną

Różnorodność biologiczną można rozumieć, jako stopień zachowania naturalnie występujących gatunków oraz zbiorowisk, a także ras zwierząt i form roślin. Oddziaływanie na zwierzęta i rośliny zwykle polega na:

- częściowej lub całkowitej degradacji istniejącej szaty roślinnej (w wyniku lokalizacji nowych inwestycji na obszarach niezabudowanych);
- ograniczeniu miejsc bytowania lokalnej fauny (w wyniku niszczenia siedlisk, które może polegać na bezpośrednim zniszczeniu siedliska np. wycięciu zadrzewień, lub jego zanieczyszczenia – np. zanieczyszczenie wód, hałas, penetracja);
- ograniczeniu możliwości migracji zwierząt – lokalizacja nowych inwestycji, szczególnie liniowych, na trasach migracji zwierząt.

Realizacja ustaleń projektu planu będzie skutkowała zajęciem terenów pod zabudowę. Lokalizacja nowej zabudowy nieuchronnie wiąże się z negatywnym bezpośrednim oddziaływaniem na florę i faunę, które

będzie miało charakter długoterminowy i lokalny. Zmianie ulegną istniejące siedliska, zmniejszy się powierzchnia terenów, na których w naturalny sposób może zachodzić proces infiltracji wód opadowych. W wyniku zajęcia terenów nastąpi lokalne zubożenie bioróżnorodności, przy czym nie przewiduje się strat w bioróżnorodności o znaczeniu ponadlokalnym. Nie stwierdzono występowania tutaj gatunków roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową. W przypadku terenów dotąd niezainwestowanych, z uwagi na nietrwałą szatę roślinną (pola orne) są to obszary umiarkowanie wykorzystywane przez zwierzęta i nawet powstanie większego kompleksu zabudowy nie ograniczy możliwości żerowania zwierząt na sąsiadujących terenach, czy ich migracji.

Choć powiększenie terenów zabudowy wpłynie na zmianę szaty roślinnej i ogólnie na charakter danego terenu, nie wpłynie na spadek zróżnicowania siedlisk i ekosystemów w szerszym kontekście.

6.8 Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne

Na obszarze objętym projektem planu znajdują się obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków, tj:

a) Kaplica Kościoła Starokatolickiego Mariawitów oznaczona na rysunku planu symbolem graficznym w terenie 1UR;
b) stodoła drewniana oznaczona na rysunku planu symbolem graficznym w terenie 18RZM;
c) dom drewniany zlokalizowany na działce ew. nr 502, oznaczony na rysunku planu symbolem graficznym w terenie 38RZM;
d) dom drewniany zlokalizowany na działce ew. nr 506, oznaczony na rysunku planu symbolem graficznym w terenie 38RZM;
e) dom drewniany zlokalizowany na działce ew. nr 509/5, oznaczony na rysunku planu symbolem graficznym w terenie 39RZM;
f) dom drewniany zlokalizowany na działce ew. nr 477m oznaczony na rysunku planu symbolem graficznym w terenie 33RZM;
g) szkoła zlokalizowana na działce ew. nr 458, oznaczona na rysunku planu symbolem graficznym w terenie 2UE;
h) kapliczka murowana zlokalizowana na działce ew. nr 65/1, oznaczona na rysunku planu symbolem graficznym w terenie 18RZM;
i) kapliczka murowana zlokalizowana na działce ew. nr 441, oznaczona na rysunku planu symbolem graficznym w terenie 32RZM;
j) kapliczka drewniana zlokalizowana na działce ew. nr 463/2, oznaczona na rysunku planu symbolem graficznym w terenie 37RZM;
k) kapliczka murowana zlokalizowana na działce ew. nr 453, oznaczona na rysunku planu symbolem graficznym w terenie 34RZM.

W projekcie planu dla budynków wymienionych w pkt. a, b, c, d, e, f, g ustala się nakaz zachowania i ochrony właściwych dla ich pierwowzoru: bryły, gabarytów, formy, to jest geometrii dachu i pokrycia, kompozycji elewacji, kolorystyki i detalu architektonicznego, zaś dla kapliczek wymienionych w pkt. h, i, j, k ustala się zakaz zmiany formy kapliczki, w tym figury i cokołu, oraz zakaz zmiany usytuowania obiektu.

W granicach obszaru objętego projektem planu znajdują się także stanowiska archeologiczne:

- nr ew. AZP 059-076/45 zlokalizowane w terenie 1, w liniach rozgraniczających tereny o symbolach 5-12MN, 16-19MN, 22MN, 1-4U, 1UE, 1UR, 3-6RZM, 8-23RZM, 1-3KDZ, 1KDD, 2-3KR, 5-6KR;
- nr ew. AZP 060-077/12 zlokalizowane w terenie 2, w liniach rozgraniczających tereny o symbolach 40RZM i 9KR.

Dla ww. stanowisk archeologicznych projekt planu ustala ochronę zabytków archeologicznych w formie stref obserwacji archeologicznej, w obrębie których wprowadza się nakaz prowadzenia wszelkich działań inwestycyjnych zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Nie przewiduje się negatywnego oddziaływania realizacji ustaleń planu na zabytki, dziedzictwo kulturowe oraz dobra kultury współczesnej.

6.9 Oddziaływanie na obszary Natura 2000 i inne obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody

Na terenach objętych opracowaniem ani w jego bezpośrednim sąsiedztwie nie występują obszary Natura 2000 ani obiekty chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody. W bliskim sąsiedztwie terenu 2 biegnie natomiast granica Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Tereny położone najbliżej jego granicy zostały wskazane w projekcie planu jako tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz tereny komunikacyjne, wyznaczone w ciągach istniejących dróg. Nie przewiduje się, aby ustalenia planu negatywnie oddziaływały na walory krajobrazowe Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu ani inne obszary cenne przyrodniczo.

7 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji dokumentu

Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem projektowanego dokumentu wskazane w projekcie planu to m.in:

- obowiązek zachowania dopuszczalnego poziomu hałasu zgodnie z przepisami odrębnymi dla terenów chronionych akustycznie;
- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;
- zakaz lokalizacji zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej;
- wyznaczenie pasów technologicznych napowietrznych linii elektroenergetycznych średniego napięcia, w których obowiązuje zakaz lokalizacji pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi oraz nasadzeń drzew i krzewów o wysokości powyżej 3,0;
- wyznaczenie strefy ograniczonego sposobu zagospodarowania związaną z odległością od lasu, gdzie obowiązuje lokalizacja budynków zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu prawa budowlanego;
- uwzględnienie występujących na terenach objętych projektem planu obiektów zabytkowych oraz stanowisk archeologicznych i ustalenie ich ochrony;
- dopuszczenie lokalizacji urządzeń wytwarzających energię i ciepło z odnawialnych źródeł energii (z wyjątkiem lokalizacji turbin wiatrowych i biogazowni), co umożliwi zmniejszenie produkcji ciepła i energii ze źródeł konwencjonalnych, przyczyniających się do zanieczyszczania powietrza.

Podstawowe problemy z zakresu ochrony środowiska w projekcie planu zostały rozwiązane w sposób prawidłowy.

Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

Realizacja ustaleń planu nie będzie oddziaływała na obszary Natura 2000, które nie znajdują się w granicach opracowania ani w bliskim sąsiedztwie.

8 Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru

Realizacja ustaleń planu nie będzie w istotny sposób oddziaływała na środowisko, nie wskazuje się działań alternatywnych.

9 Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Analiza skutków realizacji zapisów projektu planu będzie prowadzona przez Radę Gminy Skórzec. Wskazane jest dokonywanie oceny skutków realizacji postanowień zawartych w planie przynajmniej raz podczas kadencji Rady Gminy.

Stan środowiska będzie również monitorowany w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Wyniki będą prezentowane w corocznych raportach publikowanych w formie ogólnodostępnych publikacji. Systematyczny monitoring podstawowych elementów środowiska tj. powietrza, gleb, wód powierzchniowych i podziemnych pozwoli ocenić tendencje zmian środowiska oraz kierunki jego ochrony.

10 Transgraniczne oddziaływanie na środowisko

Realizacja ustaleń planu nie spowoduje transgranicznego oddziaływania na środowisko ze względu na znaczne oddalenie obszaru od granic państwa oraz brak istotnego oddziaływania planowanych inwestycji.

11 Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Przedmiotem oceny zawartej prognozie są ustalenia projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Dąbrówka-Stany i Gołąbek część A, sporządzonego w następstwie podjęcia Uchwały Nr IV/26/24 Rady Gminy Skórzec z dnia 25 lipca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Dąbrówka-Stany i Gołąbek, zmienionej Uchwałą Nr XIX/146/25 Rady Gminy Skórzec z dnia 28 listopada 2025 r. oraz Uchwałą Nr XXIII/184/26 Rady Gminy Skórzec z dnia 22 kwietnia 2026 r.

Projektem planu objęto obszar o łącznej powierzchni ok. 227,65 ha, składający się z dwóch terenów – jednego położonego w miejscowości Dąbrówka-Stany oraz jednego położonego w miejscowości Gołąbek.

Celem sporządzenia planu jest potrzeba ustalenia odpowiednich warunków zagospodarowania terenu odpowiadającym obecnym wymaganiom lokalnej społeczności. Na analizowanym obszarze nie obowiązuje obecnie żaden miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Sporządzenie planu miejscowego dla części miejscowości Dąbrówka-Stany i części miejscowości Gołąbek przyczyni się do uporządkowania i odpowiedniego ukierunkowania zagospodarowania tych terenów. W związku z powyższym na obszarze opracowania wyznaczone zostaną:

- MN – teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- U – teren usług,
- UE – teren usług edukacji,
- US – teren usług sportu i rekreacji,
- UR – teren usług kultu religijnego,
- RZ – teren zabudowy związany z rolnictwem
- RZM – teren zabudowy zagrodowej,
- L – teren lasu,
- KDZ – tereny drogi zbiorczej,
- KDL – tereny drogi lokalnej,

- KDD – tereny drogi dojazdowej,
- KR – tereny komunikacji drogowej wewnętrznej.

Tereny objęte opracowaniem to głównie tereny zabudowane oraz użytki rolne III, IV i V klasy bonitacyjnej zlokalizowane wzdłuż głównych dróg miejscowości Dąbrówka-Stany i Gołąbek.

Tereny opracowania znajdują się poza obszarami chronionymi na mocy ustawy o ochronie przyrody, natomiast znaczną część terenu 1 stanowią gleby chronione III klasy bonitacji, które wymagają uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze. W granicach terenów opracowania nie występują obszary osuwiskowe ani zagrożone powodzią, położone są one natomiast w zasięgu nieudokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 215 Subniecka Warszawska.

Prognoza charakteryzuje uwarunkowania środowiskowe terenu i jego otoczenia, przyglądając się bliżej tym elementom, na które nowe zagospodarowanie będzie oddziaływać, opisuje jakie zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym wprowadza projekt planu i identyfikuje z jakimi oddziaływaniami te zmiany się wiążą.

Realizacja nowej zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej, usługowej, stanowiącej kontynuację już istniejącej, w terenach o znikomych walorach przyrodniczych, nie niesie za sobą istotnych negatywnych oddziaływań na środowisko. Tereny opracowania mają dostęp do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Ponadto w prognozie wskazano:

- Monitoring skutków wdrażania i funkcjonowania ustaleń planu prowadzić będzie Rada Gminy Skórzec. Wskazane jest dokonywanie oceny skutków realizacji postanowień zawartych w planie przynajmniej raz podczas kadencji Rady Gminy. Stan środowiska będzie również monitorowany w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.
- Realizacja ustaleń planu nie spowoduje transgranicznego oddziaływania na środowisko.
- Realizacja ustaleń planu nie będzie oddziaływała na obszary Natura 2000, które nie znajdują się w granicach opracowania ani w bliskim sąsiedztwie, w związku z czym nie przewiduje się rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu.
- Realizacja ustaleń planu nie będzie w istotny sposób oddziaływała na środowisko, nie wskazuje się działań alternatywnych.

12 Akty prawne uwzględnione w opracowaniu

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 647 ze zm.);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 13);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 538);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 69);
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 960 ze zm.);
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 567 ze zm.);
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1587 ze zm.);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 82);
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1292 ze zm.);
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 757 ze zm.);
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 733);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U. z 2016 r., poz. 1395);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 845);
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r., poz. 2448);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 112);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1225);
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa;
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

13 Materiały źródłowe

1. Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe do planu ogólnego gminy Skórzec, Budplan 2024;
2. Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Skórzec – tekst ujednolicony, 2022
3. Program ochrony środowiska dla Gminy Skórzec na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025;
4. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2022;
5. Monitoring środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska:

- Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu – tabela;
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport wojewódzki za rok 2024.

Materiały kartograficzne oraz warstwy tematyczne GIS (shp):

1. Mapa geologiczna Polski. Mapa hydrogeologiczna Polski. Mapa Geośrodowiskowa Polski. Skala 1: 50 000, arkusze: 528, 563, 564, Państwowy Instytut Geologiczny
2. Mapy osuwisk i terenów zagrożonych (MOTZ) w skali 1:10 000 opracowane przez Państwowy Instytut Geologiczny w ramach projektu SOPO – System Osłony Przeciwosuwiskowej;
3. ISOK - Mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego;
4. Warstwy tematyczne GDOŚ – formy ochrony przyrody
5. Warstwy tematyczne BDL – lasy stanowiące własność Skarbu Państwa, lasy ochronne, typy siedliskowe lasów
6. Warstwy tematyczne IBS PAN w Białowieży – sieć korytarzy ekologicznych łączących obszary Natura 2000 wg koncepcji Jędrzejewskiego;
7. Warstwy tematyczne CBDG:
    - Hydrogeologia – Główne Zbiorniki Wód Podziemnych,
    - Hydrogeologia – Jednolite Części Wód Powierzchniowych,
    - Hydrogeologia – Jednolite Części Wód Podziemnych,
    - MIDAS – obszary górnicze,
    - MIDAS – tereny górnicze,
    - MIDAS – złoża kopalin,
    - Środowisko – regiony fizyczno-geograficzne Polski (J. Kondracki 2002)

Witryny internetowe i geoportale

1. https://skorzec.e-mapa.net/ System Informacji Przestrzennej Urzędu Gminy w Skórcu;
2. http:// gios.gov.pl Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – publikacje dot. wyników monitoringu środowiska
3. https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/ Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska – rejestr form ochrony przyrody;
4. https://bdl.stat.gov.pl/bdl/ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego;
5. http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web
6. https://wody.isok.gov.pl/
7. http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/
8. http://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy
9. http://geoportal.gov.pl/

14 Oświadczenie autora prognozy

Warszawa, dnia 27 lipca 2026 r.

O Ś W I A D C Z E N I E A U T O R A P R O G N O Z Y

W związku z art. 74a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2024, poz. 1112 ze zm.)

o ś w i a d c z a m

że jako kierownik zespołu autorów *Prognozy oddziaływania na środowisko do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Dąbrówka-Stany i Gołąbek część A* spełniam warunki określone przez wyżej przywołany artykuł, tj.:

- ukończyłam, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym, co najmniej studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia, lub jednolite studia magisterskie na kierunkach związanych z kształceniem w obszarze nauk przyrodniczych z dziedzin nauk biologicznych oraz nauk o Ziemi;
- posiadam co najmniej 3-letnie doświadczenie w pracach w zespołach autorów przygotowujących prognozy oddziaływania na środowisko;
- byłam co najmniej pięciokrotnie członkiem zespołów autorów przygotowujących prognozy oddziaływania na środowisko.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Izabela Bielowska